

Nota van B&W

Onderwerp Vaststelling Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012 vanwege beleidswijziging Meertaxi (Collectief Vraagafhankelijk Vervoer)

Portefeuillehouder S. Bak
Collegevergadering 13 december 2011
Inlichtingen Hanny Weyde (023 567 61 71)
Registratienummer 2011.0047087

Inleiding

Ons beleid voor de Meertaxi, het collectief vraagafhankelijk vervoer, is dit jaar gewijzigd. De besluitvorming daarover vond plaats aan de hand van de nota 'Aanbesteding Meertaxi 2011 (collectief vraagafhankelijk vervoer, CVV)' onder nr. , en de bespreking in de raad naar aanleiding van onze brief aan de raad met de gunningsresultaten van 7 september 2011 (kenmerk 11.0435921\dir\pb).

De reikwijdte van dit collectief vervoer in het Wmo-beleid beperkt zich daardoor per 1 januari 2012 tot reizigers met een Wmo-indicatie, het moment waarop het huidige contract met de vervoerder afloopt. Verstrekking op basis van leeftijd is vanaf deze datum niet meer mogelijk. Ook stelden wij het maximum aan het jaarlijks te reizen aantal kilometers van 2000 kilometer. Dankzij deze maatregelen zijn wij beter in staat de kwaliteit van de dienstverlening op een hoger plan te brengen. Vanaf medio 2011 vindt een herindicatieronde plaats voor alle pashouders van 70 jaar en ouder die aangewezen blijven op de Meertaxi.

Doelstelling

De hiervoor genoemde versoering van ons verstrekkingenbeleid voor het collectief vervoer maakt aanpassing noodzakelijk van de beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2011, horend bij besluit en verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2011, in verband met de datum van het ingaan van het nieuwe contract met de vervoerder. De verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de verordening maatschappelijke ondersteuning en het beleid voor eigen bijdragen ligt bij de raad. De vaststelling van de beleidsregels bij de verordening en het besluit maatschappelijke ondersteuning ligt bij het College.

Oplossingen

De huidige beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning bevatten op pagina 24 de alinea: "Personen vanaf 70 jaar komen .. voor het collectief aanvullend vervoer in aanmerking.... ". Deze leeftijdsgebonden toekenning wordt geschrapt. De aldus resulterende tekst (zie bijlage Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012) stellen wij vervolgens vast voor inwerkingtreding per 1 januari 2012.

Voortaan nemen wij – onafhankelijk van leeftijd – iedere aanvraag in behandeling aan de hand van individueel onderzoek op basis van het compensatiebeginsel.

Juridische aspecten

De Beleidsregels, het Besluit en de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2011 regelen de aanspraken van inwoners op Wmo-verstrekingen. Voor juridische borging dienen alle documenten altijd ons actueel beleid te representeren om voldoende rechtszekerheid te bieden. Dit geldt nu nog niet voor de bepaling over de groep reizigers van 70 jaar en ouder in de beleidsregels bij de verordening, die tot het moment van de beleidswijziging op basis van hun leeftijd een Meertaxi-pas kregen.

Middelen

Als gevolg van de versoering maken naar verwachting minder mensen gebruik van het vraagafhankelijk vervoer van deur tot deur maar de dienstverlening wordt vanwege de wens van een hogere kwaliteit duurder. Uitgangspunt blijft dat we binnen het huidig begroot budget blijven in programma 4.

In- en externe communicatie

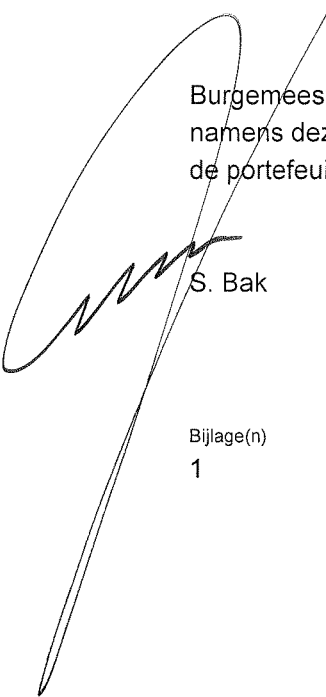
In de Informeer van 8 december 2011 publiceren wij een vooraankondiging van ons voornemen de beleidsregels aan te passen in verband met de beleidswijziging. Na ons besluit volgt publicatie op de website en in de Informeer onder Bekendmakingen.

Besluit

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. de gewijzigde Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012 vast te stellen voor inwerkingtreding per 1 januari 2012, onder gelijktijdige intrekking van de Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2011;
2. deze nota ter informatie te zenden aan de raad.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,
de portefeuillehouder,

S. Bak

Bijlage(n)
1

Beleidsregels Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

1. Inleiding

De Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning zijn een verlengstuk van de verordening. De beleidsregels ontleen hun status aan artikel 4:81, lid 1 Algemene wet bestuursrecht: "1. Een bestuursorgaan kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid." Als beleidsregels zijn vastgesteld, kan daar in beschikkingen eenvoudig naar worden verwezen. Uiteraard is het wel zo dat besluiten volgens de beleidsregels moeten worden genomen. Bij de indicatiestelling wordt uitgegaan van de ICF-classificatie (International Classification of Functioning, Disabilities and Health). De ICF sluit aan bij het compensatiebeginsel in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Met de compensatieplicht is de gemeente verplicht om voorzieningen te treffen voor mensen, die beperkt zijn in zelfredzaamheid en deelname aan de maatschappij. Het doel van deze voorzieningen is het compenseren van beperkingen, zodat deze mensen in staat zijn:

- een huishouden te voeren
- zich te verplaatsen in en om de woning
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

In de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is bepaald dat het college aan deze verplichting voldoet door bepaalde in de verordening genoemde voorzieningen op het gebied van hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen te verstrekken. Hulp bij het huishouden geeft ondersteuning aan mensen die niet in staat zijn zelfstandig een huishouden te voeren.

Rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen maken het mogelijk zich te verplaatsen in en om de woning en lokaal per vervoermiddel. Rolstoel- en vervoersvoorzieningen kunnen bovendien bijdragen aan het ontmoeten van medemensen en het leggen van sociale contacten.

Met woonvoorzieningen wil de gemeente Haarlemmermeer een normaal gebruik en bereik van de woning mogelijk te maken.

Het college is verplicht bij elke individuele aanvraag met een beschikking te motiveren in hoeverre ze invulling geeft aan het compensatiebeginsel. Dit ongeacht of de beschikking positief of negatief uitvalt. In deze beleidsregels wordt eerst ingegaan op maatwerk en de vormen van de te verstrekken voorzieningen in de Wmo. Vervolgens komt de hulp bij het huishouden aan bod (hoofdstuk 2). Daarna wordt ingegaan op de woonvoorzieningen (hoofdstuk 3), dan komen de rolstoelvoorzieningen aan bod (hoofdstuk 4) en tot slot wordt ingegaan op de vervoersvoorzieningen (hoofdstuk 5).

1.1 Maatwerk

In Verordening, Besluit en Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning zijn de rechten en plichten van de burger en de gemeente vastgelegd. Bij het toepassen van de verordening, het besluit en de beleidsregels is het belangrijk dat er rekening gehouden wordt met de individuele omstandigheden van de ondersteuningsvrager. Is de ondersteuningsvrager langdurig chronisch ziek? Wat betekenen de beperkingen voor de gezinssituatie? Kan in alle redelijkheid gevraagd worden dat de overige gezinsleden, in de situatie waarin ze zich bevinden, taken van het huishouden overnemen? In hoeverre is er sprake van overbelasting van kinderen, andere gezinsleden of niet- inwonende mantelzorgers?

Individuele omstandigheden moeten altijd in de beoordeling van aanvragen worden meegewogen. Er moet rekening gehouden worden met maatwerk. Om die reden is het ook niet mogelijk om in de verordening en beleidsregels aan te geven onder welke specifieke voorwaarden specifieke voorzieningen worden verstrekt.

Zo zal bijvoorbeeld steeds met oog voor de persoonlijke omstandigheden van de ondersteuningsvrager moeten worden afgewogen of verhuizing dan wel aanpassing van de reeds bewoonde woning de meest goedkoopst compenserende oplossing biedt.

Ook kan in de verordening niet uitputtend worden omschreven welke oplossingen in individuele gevallen worden geboden op het terrein van de vervoersvoorzieningen.

Want ook daarbij zullen persoonlijke omstandigheden die gebruik van het collectief aanvullend vervoer in de weg staan, een rol spelen.

Bij individueel maatwerk gaat het erom in alle redelijkheid een goede oplossing te vinden voor de beperkingen die iemand heeft om te kunnen participeren in de samenleving. Bij maatwerk wordt uitgegaan van de ondersteuningsvrager in zijn/ haar omgeving en maatwerk is gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid en de participatie. Eigen verantwoordelijkheid en uitgaan van de eigen mogelijkheden spelen hierbij ook een rol. Maatwerk is belangrijk, maar kent wel zijn grens. Het is niet de bedoeling dat van de regels in verordening, besluit en beleidsregels wordt afgeweken. Maatwerk wordt toegepast binnen de kaders die de verordening, besluit en beleidsregels stellen.

Om maatwerk te leveren is het nodig om in alle redelijkheid individuele situaties zo goed mogelijk in te schatten om een goede beoordeling te kunnen maken welke voorziening de beperkingen het meest compenseert. De grens van maatwerk ligt bij de goedkoopst compenserende voorziening. Het begrip 'goedkoopst compenserend' speelt hier dus een rol. Bij het bepalen van de goedkoopst compenserende voorziening moet naar de totale behoefte en mogelijkheden van de ondersteuningsvrager gekeken worden en de lokale omstandigheden. Wanneer meer dan één voorziening als compenserend kan worden gekwalificeerd, bestaat er slechts recht op de goedkoopst compenserende voorziening. Wanneer een voorziening in de vorm van een Persoonsgebonden Budget verstrekt wordt en het gaat om een compenserende voorziening die duurder is dan de goedkoopst compenserende voorziening, dan kan de duurdere voorziening alleen verstrekt worden als de ondersteuningsvrager bereid is de meerkosten te betalen.

Bij het toepassen van de beleidsregels moet in elke individuele situatie rekening gehouden worden met maatwerk.

1.2 Vormen van te verstrekken voorzieningen in de Wmo

1.2.1 Voorziening in natura of een persoonsgebonden budget

Artikel 6 van de Wmo bepaalt het volgende:

“ Het college van burgemeester en wethouders biedt personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar persoonsgebonden budget, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.”

Als de gemeente kan motiveren waarom het verstrekken van een persoonsgebonden budget op grond van individuele redenen voor de ondersteuningsvrager bezwaarlijk is, kan van de uitzonderingsmogelijkheid in de wet, om geen persoonsgebonden budget te verstrekken, gebruik gemaakt worden. Zo wordt er geen persoonsgebonden budget verstrekt als duidelijk is dat de ondersteuningsvrager het persoonsgebonden budget niet verantwoord zal besteden. De ondersteuningsvrager is er in die situaties meer mee gebaat de voorziening in natura te krijgen.

Gevolg van deze regel is dat er drie vormen van verstrekking van individuele voorzieningen mogelijk zijn.

Allereerst is er de voorziening in natura. Dat wil zeggen dat de gemeente de ondersteuningsvrager een voorziening verstrekt die de ondersteuningsvrager kant-en-klaar krijgt.

Artikel 6 Wmo bepaalt dat er een verplicht alternatief voor een voorziening in natura geboden moet worden en wel in de vorm van een persoonsgebonden budget. In de verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is uitgebreid ingegaan op de keuzemogelijkheid voor een naturavoorziening of een persoonsgebonden budget en de uitzonderingen op het persoonsgebonden budget. Om die reden zal dit in deze beleidsregels niet nogmaals aan de orde komen. De derde vorm van verstrekking is een financiële tegemoetkoming.

Met een persoonsgebonden budget krijgt de ondersteuningsvrager een geldbedrag in handen waarmee deze zelf een of meer aan hem te verlenen voorzieningen kan (in)kopen. Het persoonsgebonden budget is een vergelijkbare voorziening als een voorziening in natura. Wanneer er een persoonsgebonden budget voor een voorziening wordt verleend, kan er daarnaast op jaarbasis een persoonsgebonden budget verleend worden voor de kosten van reparaties, onderhoud en verzekering voor zolang als die voorziening wordt gebruikt.

De hoogte van het persoonsgebonden budget is gelijk aan de kosten die de gemeente zou moeten betalen als ze de voorziening in natura zou verstrekken.

De financiële tegemoetkoming is een vast bedrag dat voor een voorziening wordt betaald. Dat bedrag hoeft niet overeen te stemmen met de kosten die de ondersteuningsvrager voor die voorziening moet maken.

Als reeds een voorziening op grond van de Wmo is verstrekt, en de ondersteuningsvrager vraagt voor dezelfde voorziening opnieuw een persoonsgebonden budget, voorziening in natura of financiële tegemoetkoming aan, kan die pas worden toegekend als de voorziening die eerder verstrekt is, niet meer toereikend cq versleten is. Hierbij wordt ten minste rekening gehouden met een redelijke afschrijvingstermijn, zoals aangegeven in de toekenningbeschikking waarin de eerdere voorziening is verstrekt. Uitzonderingen hierop zijn situaties waarin de beperkingen van de ondersteuningsvrager dusdanig zijn veranderd dat de reeds verstrekte voorziening niet meer compenserend is en een andere voorziening nodig is. Als een voorziening bij normaal gebruik eerder dan de redelijke afschrijvingstermijn aan vervanging toe is, kan er eerder dan de redelijke afschrijvingstermijn een nieuwe voorziening toegekend worden. Als een voorziening na de redelijke afschrijvingstermijn nog adequaat is, wordt geen nieuwe voorziening toegekend.

Als een voorziening die is aangeschaft met een persoonsgebonden budget of een financiële tegemoetkoming niet langer gebruikt wordt door de ondersteuningsvrager, moet de ondersteuningsvrager hierover contact opnemen met de gemeente. De voorziening is met gemeenschapsgeld betaald en moet als deze niet langer gebruikt wordt, ingeleverd worden. Afhankelijk van de voorziening kan dan ook besloten worden dat niet de voorziening hoeft te worden ingeleverd, maar dat het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming moet worden terugbetaald.

1.2.1.1. Programma van eisen

Om volstrekt duidelijk te laten zijn wat met het persoonsgebonden budget moet worden aangeschaft en meer precies: aan welke vereisten de aan te schaffen voorziening moet voldoen, wordt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven programma van eisen bij de beschikking gevoegd.

Door een programma van eisen mee te sturen met de beschikking kan voorkomen worden dat door onduidelijkheid omtrent de eisen die aan de voorziening gesteld moeten worden, een verkeerde voorziening wordt aangeschaft. Wordt toch een voorziening aangeschaft die niet aan dat programma van eisen voldoet, dan is dit de eigen verantwoordelijkheid van de ondersteuningsvrager. Er wordt dan niet opnieuw een persoonsgebonden budget of een voorziening in natura verstrekt voor een voorziening waarvoor het eerder verstrekte persoonsgebonden budget aanvankelijk bedoeld was en er kan tot terugvordering van het eerder verstrekte persoonsgebonden budget worden overgegaan.

1.2.1.2. Uitbetaling van het persoonsgebonden budget

Als het persoonsgebonden budget berekend is, moet het bij beschikking aan de aanvrager worden bekendgemaakt. In deze beschikking wordt vermeld wat de omvang van het persoonsgebonden budget is en voor welke periode en welke voorziening het persoonsgebonden budget bedoeld is.

Uitbetaling vooraf

Bij roerende woonvoorzieningen, rolstoelen, scootermobielen en andere vervoersvoorzieningen vindt de betaling van het persoonsgebonden budget vooraf plaats. Het persoonsgebonden budget wordt beschikbaar gesteld meteen nadat de beschikking is verzonden.

Uitbetaling achteraf

Bij onroerende woningaanpassingen vindt de betaling van het persoonsgebonden budget achteraf plaats. Door indiening van de nota/factuur kan de gemeente de definitieve hoogte van het persoonsgebonden budget vaststellen.

Pas als duidelijk is dat de juiste voorziening is aangeschaft, wordt overgegaan tot uitbetaling van het persoonsgebonden budget.

Bij onroerende woonvoorzieningen in een huurwoning wordt het persoonsgebonden budget aan de verhuurder uitbetaald, tenzij met de verhuurder is afgesproken dat het persoonsgebonden budget aan de huurder kan worden uitbetaald.

Uitbetaling ineens

Bij een persoonsgebonden budget voor woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen (m.u.v. het persoonsgebonden budget voor vervoerskosten) wordt het bedrag in één keer uitbetaald.

Uitbetaling periodiek

Bij een persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden gebeurt de betaling van het persoonsgebonden budget eens per maand. Bij de betaling van de financiële tegemoetkoming voor de vervoerskosten vindt ook betaling in termijnen plaats, te weten een keer per kwartaal.

1.2.1.3 Controle

Er vindt controle plaats op de besteding van het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming. Daarbij wordt niet alleen gecontroleerd of die is aangewend is voor de voorzieningen waarvoor het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming is verstrekt, maar ook of de voorziening aan het programma van eisen voldoet. Bij eenmalige verstrekkingen vindt de controle eenmalig plaats. Bij periodieke betalingen is de controle jaarlijks.

1.2.1.4 Eigen bijdrage/eigen aandeel

In de bijlage bij de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is aangegeven wanneer de ondersteuningsvrager een eigen bijdrage dan wel een eigen aandeel verschuldigd is. Voor voorzieningen ten behoeve van personen onder de 18 jaar is geen eigen bijdrage c.q. eigen aandeel verschuldigd. Ook bij het verstrekken van een rolstoel is geen eigen bijdrage c.q. eigen aandeel verschuldigd.

Eigen bijdrage bij een voorziening in natura

Bij een voorziening in natura hoeft het College geen vooraankondiging te geven in de beschikking over wat de mogelijke hoogte van de eigen bijdrage zal zijn. Wel moet de ondersteuningsvrager op de hoogte gebracht worden van het feit dat er een eigen bijdrage verschuldigd is. De eigen bijdrage wordt berekend en geïnd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Het CAK werkt met verzamelinkomens vanuit een peiljaar, dat twee jaar voor het lopende jaar ligt. Dit is noodzakelijk om over de verzamelinkomens, die afkomstig zijn van de belastingdienst, te kunnen beschikken. In 2008 doet men aangifte over 2007, dus dat jaar is nog niet bekend. Vandaar dat het verzamelinkomen over 2006 in 2008 gebruikt wordt.

Eigen bijdrage bij een persoonsgebonden budget.

Bij een persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden, woonvoorziening of een vervoersvoorziening wordt de eigen bijdrage niet ingehouden op het persoonsgebonden budget. Dit betekent dat de ondersteuningsvrager bij een persoonsgebonden budget zelf geld uit eigen middelen moet reserveren om de eigen bijdrage te betalen. De ondersteuningsvrager wordt wel op de hoogte gebracht van het feit dat er een eigen bijdrage verschuldigd is. De eigen bijdrage wordt berekend en geïnd door het CAK.

Eigen aandeel bij een financiële tegemoetkoming

Naast een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget, komt in de verordening tevens het begrip financiële tegemoetkoming naar voren. Dit wettelijk begrip is in de verordening als een forfait gebruikt voor bedragen waarvan de precieze vaststelling van de kosten moeilijk te bepalen is of als alleen de meerkosten ten opzichte van een algemeen gebruikelijke voorziening verstrekt worden. Hiervan is sprake bij de verhuis- en inrichtingskostenvergoeding, een sportvoorziening, bij de vervoerskostenverzoening en de aanschaf van een fiets met trapondersteuning. Bij een financiële tegemoetkoming is een eigen aandeel verschuldigd met uitzondering van de sportvoorziening en de verhuiskostenvergoeding in geval men een woning vrijmaakt.

2. Hulp bij het huishouden

2.1 Inleiding

Hulp bij het huishouden geeft ondersteuning aan mensen die niet in staat zijn zelfstandig een huishouden te voeren. In de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is bepaald dat de gemeente hulp bij het huishouden verstrekt ter compensatie van de beperkingen die een ondersteuningsvrager ondervindt bij het voeren van een huishouden.

De ondersteuningsvrager kan voor hulp bij het huishouden in aanmerking komen als aantoonbare beperkingen deze voorziening noodzakelijk maken voor het voeren van een huishouden.

Onder hulp bij het huishouden vallen zowel de uitstelbare als de niet uitstelbare taken. Het verzorgen van – overigens gezonde- kinderen valt ook onder de hulp bij het huishouden.

Niet-uitstelbare taken zijn maaltijd verzorgen, de kinderen verzorgen, afwassen en opruimen.

Weluitstelbare taken zijn boodschappen doen, wasverzorging, zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, sanitair, keuken, bedden verschoneren.

Bij de bepaling van de omvang van hulp bij het huishouden wordt rekening gehouden met het Protocol Gebruikelijke Zorg van het CIZ, april 2005. Gebruikelijke zorg komt niet voor vergoeding in aanmerking.

2.2 Gebruikelijke zorg

Gebruikelijke zorg wil zeggen dat als de ondersteuningsvrager huisgenoten heeft die het huishoudelijk werk over kunnen nemen, zij verondersteld worden dit door een herverdeling van taken te doen, zodat er geen noodzaak meer bestaat hulp bij het huishouden te indiceren.

Gebruikelijke zorg is de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden, omdat ze een gezamenlijk huishouden voeren en daar gezamenlijk verantwoordelijk voor zijn. Ongeacht of ze de gebruikelijke zorg wel of niet willen geven. Dit principe is gebaseerd op de achterliggende gedachte dat een leefeenheid in gezamenlijkheid verantwoordelijk is voor het huishoudelijke werk. Dit betekent dat als degene die gewend is het huishoudelijk werk te doen hiertoe niet meer in staat is, andere leden van de leefeenheid verondersteld worden dit over te nemen. Gebruikelijke zorg is alleen aan de orde als er een leefeenheid is die een gezamenlijk huishouden voert. Uitwonende kinderen vallen hier dus buiten.

Onder leefeenheid wordt verstaan: "een eenheid bestaande uit gehuwden die al dan niet tezamen met een of meer ongehuwde minderjarigen duurzaam een huishouden voeren, dan wel uit een meerderjarige ongehuwde die met een of meer ongehuwde minderjarigen duurzaam een huishouden voert".

Onder gehuwden worden ook begrepen de ongehuwd samenwonenden en andere volwassenen die met elkaar en/of met kinderen samenwonen. Met deze definitie worden alle bewoners van één adres die samen een duurzaam huishouden voeren inbegrepen in het begrip leefeenheid.

Gebruikelijke zorg heeft een verplichtend karakter en betreft alle huisgenoten ouder dan 18 jaar. Iedere volwassen burger wordt verondersteld naast een volledige baan of opleiding een huishouden te kunnen voeren. Een baan of een opleiding is geen reden om geen gebruikelijke zorg te leveren. Gebruikelijke zorg gaat vóór op andere activiteiten. Wanneer een huisgenoot of partner geen gebruikelijke zorg kan leveren kan wel aanspraak bestaan op zorg. Er moet dan sprake zijn van het feit dat de huisgenoot of partner zodanige aantoonbare gezondheidsproblemen heeft dat deze de betreffende taken van gebruikelijke zorg niet kan uitvoeren.

Er wordt geen rekening mee gehouden of men gebruikelijke zorg al dan niet wil of al dan niet gewend is te doen. In situaties dat personen uit de leefeenheid die nog nooit huishoudelijk werk hebben gedaan, dit niet kunnen, kan via een tijdelijke indicatie hulp geboden worden bij het aanleren hiervan. De taak wordt dan niet overgenomen maar via instructies aangeleerd.

Studie of werk in relatie tot gebruikelijke zorg

Een baan of een opleiding staat het leveren van gebruikelijke zorg per definitie niet in de weg. Immers, iedereen die werkt zal naast zijn werk het huishouden moeten doen of hier eigen oplossingen voor zoeken (zoals het inhuren van particuliere hulp). Dat geldt ook voor tweeverdieners. Iedere volwassen burger wordt verondersteld naast een volledige baan of opleiding een huishouden te kunnen voeren. Over het algemeen kan alleen rekening worden gehouden met personen die vanwege hun werkzaamheden langdurig van huis zijn. Daardoor zijn zij immers de facto niet in staat het huishoudelijk werk over te nemen. Maar in alle situaties dat daarbij sprake is van een eigen keuze, zal daar geen rekening mee worden gehouden. Als de huisgenoot van een ondersteuningsvrager vanwege zijn/haar werk fysiek niet aanwezig is wordt hiermee rekening gehouden wanneer het om een aaneengesloten perioden van ten minste zeven etmalen gaat. De afwezigheid moet dan een verplichtend karakter hebben en inherent zijn aan werk. Het gaat te ver chauffeurs die op het buitenland reizen, medewerkers in de off-shore of marinemensen die maanden achtereenvolgens van huis zijn, te dwingen een andere functie te zoeken. Wanneer iemand langer dan ten minste zeven etmalen achtereengesloten van huis is, is er in die periode feitelijk sprake van een éénpersoonshuishouden en kan er geen gebruikelijke zorg geleverd worden. Aanspraak op zorg is dan aanwezig.

Sekse, religie en cultuur

Bij het inventariseren van de eigen mogelijkheden van het huishouden wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, de wijze van inkomensverwerving of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke taken. Er is sprake van een samenleving waarin een ieder gelijke aanspraken op hulp bij het huishouden maakt.

Gebruikelijke zorg gerelateerd naar leeftijd

Kinderen tot 5 jaar worden verondersteld geen bijdrage aan het huishouden te leveren.

Kinderen tussen de 5 en 13 jaar worden geacht naar hun eigen mogelijkheden te worden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden als opruimen, tafel dekken/ afruimen, afwassen/ afdrogen, boodschap doen, kleding in de wasmand gooien.

Kinderen vanaf 13 jaar kunnen, naast bovengenoemde taken voor een kind van 5 tot 13, hun eigen kamer op orde houden, d.w.z. rommel opruimen, stofzuigen en bed verschonen.

Een 18-23 jarige wordt verondersteld, in verband met studie op kamers te kunnen wonen en een eenpersoonshuishouden te kunnen voeren. Taken zijn:

- schoonhouden van sanitaire ruimte
- keuken en een kamer
- de was doen
- boodschappen doen
- maaltijd verzorgen
- afwassen en opruimen.

Te normeren naar 2 uur uitstelbare, zware huishoudelijke taken en 3 uur lichte, niet uitstelbare huishoudelijke taken per week.

Vanaf 23 jaar wordt men verondersteld een volledig meerpersoonshuishouden te kunnen draaien.

Van een volwassen gezonde huisgenoot vanaf 23 jaar wordt verwacht dat deze de huishoudelijke taken overneemt wanneer de primaire verzorger uitvalt.

Wanneer in redelijkheid niet (meer) kan worden verondersteld dat een nieuwe taak als het verlenen van de gebruikelijke huishoudelijke zorg nog is te trainen of aan te leren, zoals bij ouderen op hoge leeftijd (>75 jaar) wordt, indien nodig, hulp voor de zwaar huishoudelijke taken geïndiceerd die anders tot de gebruikelijke zorg zouden worden gerekend. Lichte huishoudelijke taken vallen in die situaties wel onder de gebruikelijke zorg.

2.3 Omvang van de hulp bij het huishouden

Is er geen sprake van gebruikelijke zorg, dan moet de omvang van de hulp bij het huishouden worden vastgesteld. Hiervoor moet bepaald worden welke activiteiten de ondersteuningsvrager zelf niet kan uitvoeren en welke normtijden van toepassing zijn. De normtijden die daarbij als uitgangspunt dienen, zijn opgenomen in het Protocol Indicatiestelling voor Huishoudelijke verzorging van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), van april 2005. Deze normtijden zijn samengesteld in overleg met de landelijke koepel van thuiszorginstellingen.

Ondersteuningsvragers die kiezen voor het persoonsgebonden budget krijgen een vast uurtarief uitgekeerd voor het aantal uren zorg waarvoor ze geïndiceerd zijn.

2.4 Algemeen gebruikelijk en voorliggende voorzieningen

Wanneer er algemeen gebruikelijke hulpmiddelen of voorzieningen zijn die de ondersteuningsvrager voldoende helpen om zichzelf te kunnen redden, dan komt hij niet voor hulp bij het huishouden in aanmerking (voorbeelden hierbij: wasmachine of koelkast).

De volgende algemeen gebruikelijke voorzieningen worden als voorliggend beschouwd:

- kinderopvang (crèche, kinderdagverblijf, overblijfmogelijkheden op school, gastouder);
- voor- en naschoolse opvang;
- oppascentrale;
- maaltijdservice;
- hondenuitlaatdienst;
- boodschappendienst;

Per situatie moet bekeken worden in hoeverre mogelijkheden aanwezig zijn voor de ondersteuningsvrager om van de algemeen gebruikelijke voorzieningen gebruik te maken. De voorliggende voorziening moet wel ter plaatse beschikbaar zijn. Is dat niet zo, dan is er geen sprake van een voorliggende voorziening. Niet relevant is of men gebruik wil maken van een voorliggende voorziening.

Van de ondersteuningsvrager wordt verwacht dat hij/zij alles in het werk stelt om zo snel mogelijk in aanmerking te komen voor een voorliggende voorziening. In crisissituatie kan voor een termijn van 3 maanden een indicatie worden afgegeven om de eigen oplossing te regelen. Tijdelijke oplossingen als een gastgezin, burens, oppas aan huis, kunnen als overbrugging fungeren van de wachttijd voor een voorliggende voorziening.

Vrijwillige hulpverlening is geen voorliggende voorziening. Bij een ondersteuningsvraag waarvoor vrijwilligers een adequate oplossing zouden kunnen bieden, wordt deze mogelijkheid wel onderzocht. Als er vrijwilligers aanwezig, beschikbaar en bereid zijn om de ondersteuning vrijwillig te (blijven) leveren, is er voor dat deel geen aanspraak op hulp bij het huishouden.

Ook particuliere hulpverlening is geen voorliggende voorziening. Als een ondersteuningsvrager in zijn ondersteuningsvraag voorziet met eigen middelen, en dat niet op eigen kosten wenst te continueren, is er, wanneer daartoe aanleiding bestaat, een aanspraak op hulp bij het huishouden.

2.5 Opvang en verzorging van kinderen bij uitval van een van de ouders

Ouders hebben een zorgplicht voor hun kinderen. Ze moeten zorgen voor de opvoeding van hun kinderen. Dit betekent het zorgen voor hun geestelijk en lichamelijk welzijn en het bevorderen van de ontwikkeling van hun persoonlijkheid (en naar draagkracht voorzien in de kosten van dit alles). Deze zorgplicht strekt zich uit over opvang, verzorging, begeleiding, en opvoeding die een ouder (of verzorger), onder meer afhankelijk van de leeftijd en verstandelijke ontwikkeling van het kind, normaal gesproken geeft aan een kind, inclusief de zorg bij kortdurende ziekte.

Bij uitval van één van de ouders neemt de andere ouder de gebruikelijke zorg voor de kinderen over. Als het nodig is, moet de ouder gebruik maken van de voor hem/ haar geldende regeling voor zorgverlof en voorliggende algemeen gebruikelijke voorzieningen.

Gebruikelijke zorg voor kinderen omvat in ieder geval de aanwezigheid van een verantwoordelijke ouder of derde persoon passend bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind.

Als het mogelijk is moet de ouder gebruik maken van (een combinatie van) crèche, opvang op school, buitenschoolse opvang, gastouder e.d. Oppas en opvang van gezonde kinderen zijn in principe geen Wmo-zorg, daarvoor zijn andere, algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen voorhanden. Het gebruik van alternatieve opvangmogelijkheden voor kinderen is redelijk, onafhankelijk van de financiële omstandigheden.

Wel is er een indicatie mogelijk voor de verzorging van de kinderen passend bij de leeftijd. Gebruik van kinderopvang/creche als voorliggende voorziening voor oppas van gezonde kinderen tot 5 dagen per week is redelijk. Als er geen sprake is van voorliggende algemeen gebruikelijke voorzieningen of als deze niet toepasbaar zijn of zijn uitgeput, is bij uitval van de ouder in een eenoudergezin afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind, een indicatie voor hulp bij het huishouden mogelijk tot 40 uur per week voor oppas en opvang van gezonde kinderen. Een dergelijke indicatie is in principe van korte duur (max. 3 maanden), de periode waarin een eigen oplossing moet worden gevonden.

2.6 Mantelzorg

Mantelzorg is zorg voor mensen waarbij een sociale relatie aanwezig is, dit kan familie zijn, maar ook vrienden of kennissen. Deze zorg is zwaarder, langduriger of intensiever dan normale (gebruikelijke) zorg en geen vrije keuze. Dit betekent dat mantelzorg nooit verplicht kan worden. Bij mantelzorg gaat het om zorg waarop de ondersteuningsvrager wel aanspraak heeft, en waar dus een indicatie voor zou zijn. Als de mantelzorger zijn taken tijdelijk niet kan of wil uitvoeren komt de ondersteuningsvrager in aanmerking voor hulp bij het huishouden.

De mogelijkheid is aanwezig om op voorhand al een indicatie te stellen waarbij, als de mantelzorger, de taken niet meer wil of kan doen, zo snel mogelijk zorg ingezet wordt. Op het moment dat de mantelzorger overbelast dreigt te raken, is vervangende zorg vaak meteen nodig. Door op voorhand al een indicatie te stellen, hoeft er niet opnieuw een indicatie gesteld te worden op het moment dat de mantelzorger zijn taken niet meer kan uitvoeren. Op die manier kan er sneller vervangende zorg ingezet worden.

2.7 Revalideren

Er wordt geen hulp bij het huishouden verstrekt als dit de revalidatie zou tegenwerken. Overleg hierover met de behandelaar is hierbij belangrijk.

2.8 Beëindiging verstrekking hulp bij het huishouden

De verstrekking van de hulp bij het huishouden wordt direct beëindigd bij het overlijden van de ondersteuningsaanvrager. In de situatie dat er een partner achterblijft zal de hulp bij het huishouden ook direct beëindigd worden, maar kan die nog maximaal 4 weken verlengd worden op basis van de aan de overleden ondersteuningsaanvrager verstrekte indicatie. Men kan er immers van uitgaan dat de partner ook enige beperkingen heeft, want alleen in die situaties wordt hulp bij het huishouden verstrekt. Binnen die 4 weken kan de achtergebleven partner dan zelf een aanvraag indienen. Uit praktisch oogpunt zal over die periode geen eigen bijdrage in rekening worden gebracht.

Wanneer een ondersteuningsaanvrager in een ziekenhuis of andere instelling wordt opgenomen, wordt de verstrekking (tijdelijk) stopgezet. In de situatie dat er sprake is van een partner, die het woonverblijf blijft houden in de woning en het in de rede ligt dat de ondersteuningsaanvrager binnen afzienbare termijn terugkeert uit het ziekenhuis of andere instelling, kan voor een termijn van maximaal 8 weken de hulp bij het huishouden worden voortgezet.

2.9 Overbelasting

Er wordt altijd onderzocht of er in de individuele situatie moet worden afgeweken van de algemene regels. Een van de redenen om in de individuele situatie af te wijken kan zijn dat degene van wie wordt verwacht dat zij taken overneemt, overbelast dreigt te raken. Als een partner of huisgenoot door de gebruikelijke zorg overbelast dreigt te geraken door de combinatie van werk en verzorging van de zieke partner/ huisgenoot, kan een indicatie worden gesteld op de onderdelen die normaliter tot de gebruikelijke zorg worden gerekend. In de eerste instantie zal die indicatie van korte duur met als maximum 6 maanden zijn om de leefbaarheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen. In situaties waarin deze korte indicatie geen oplossing is, zal een structurele oplossing geboden worden.

Hetzelfde geldt als een partner/ ouder ten gevolge van het plotseling overlijden van de andere ouder dreigt overbelast te raken door de combinatie van werk en verzorging van de inwonende kinderen. Als de ondersteuningsvrager een zeer korte levensverwachting heeft, kan ter ontlasting van de huisgenoot/ partner afgeweken worden van de normering gebruikelijke zorg.

Onder overbelasting wordt verstaan: "meer belasten dan de draagkracht toelaat". In medische kringen praten we dan over het (on)evenwicht tussen draagkracht(= belastbaarheid) en draaglast(= belasting). Overbelasting kan veroorzaakt worden door een combinatie van symptomen van lichamelijke en/of psychische aard en wordt bepaald door in- en uitwendige factoren.

Factoren die van invloed zijn op de draagkracht zijn onder meer:

- lichamelijke conditie mantelzorger;
- geestelijke conditie mantelzorger;
- wijze van omgaan met problemen (coping);
- motivatie voor zorgtaak;
- sociaal netwerk.

Factoren die van invloed zijn op de draaglast zijn onder meer:

- omvang en mate van (on)planbaarheid van zorgtaken;
- ziektebeeld en prognose;
- inzicht van mantelzorger in ziektebeeld van de zorgvrager;
- woonsituatie;
- bijkomende sociale problemen;
- bijkomende emotionele problemen;
- bijkomende relationele problemen;

2.9.1 Onderzoek naar de draaglast-draagkracht mantelzorger

Het kan soms heel duidelijk zijn dat de mantelzorger overbelast is, in ander gevallen is dat minder duidelijk en zal dit in het indicatieonderzoek moeten worden uitgediept. Hetzelfde geldt voor gebruikelijke zorg. Ook bij gebruikelijke zorg moet rekening gehouden worden met de draaglast en draagkracht van degene die gebruikelijke zorg levert.

3. Woonvoorzieningen

3.1 Inleiding

Met woonvoorzieningen wil de gemeente een normaal gebruik van de woning, het in en om de woning verplaatsen en het voeren van een huishouden mogelijk maken.

De ondersteuningsvrager kan voor een woonvoorziening in aanmerking komen als aantoonbare beperkingen of problemen als gevolg van ziekte of gebrek deze voorziening noodzakelijk maken.

Bij een woonvoorziening moet er een afweging gemaakt worden tussen het aanpassen van de woning en het wel of niet verhuizen. Het beleid met betrekking tot het verlenen van woonvoorzieningen, zoals dat in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is geformuleerd, is er op gericht optimaal van de mogelijkheden van de lokale/ regionale huisvestingsmarkt gebruik te maken. Om deze reden is in de verordening de voorkeur bij het verstrekken van een woonvoorziening gelegd bij het verhuizen naar een aangepaste, of eenvoudiger aan te passen woning. Dit houdt in dat de woonruimte van de ondersteuningsvrager niet zomaar wordt aangepast als het normale gebruik van de woonruimte op grond van beperkingen of problemen van de ondersteuningsvrager niet (meer) mogelijk is. Als het om een relatief dure aanpassing gaat (> € 10.000,-), moet onderzocht worden, of een reeds aangepaste of goedkoper aan te passen woning in de gemeente aanwezig is. Als dit het geval is zal de woning niet aangepast worden en is verhuizen de meest goedkoopst compenserende oplossing. In de afwegingen die hierbij een rol spelen, wordt uiteraard ook rekening gehouden worden met de persoonlijke omstandigheden van de ondersteuningsvrager.

3.2 De afweging tussen verhuizen en woningaanpassing

Voordat de uiteindelijke keuze voor verhuizen of aanpassen van de woning gemaakt kan worden, zal met een aantal aspecten rekening worden gehouden. Deze zullen hieronder verder worden uitgewerkt.

3.2.1 Primaat van verhuizen

In de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is bepaald dat het primaat bij verhuizen ligt. Dit betekent dat het besluit tot verhuizen naar een (meer) geschikte woning altijd boven het besluit tot aanpassen van de woning gaat. Dit is ongeacht het feit of men wel of niet wil verhuizen. In het besluit is de grens voor de afweging van het toepassen van het primaat van verhuizen neergelegd bij een vast bedrag van € 10.000,-. Dit bedrag is zodanig gekozen dat daarmee veel voorkomende woningaanpassingen voor een verstrekking in aanmerking kunnen komen en het primaat dus alleen toegepast wordt als het om duurdere woningaanpassingen gaat.

Wanneer de kosten voor het aanpassen van de woning lager zijn dan de verhuiskostenvergoeding is het goedkoper om de woning aan te passen dan mensen te laten verhuizen. In die gevallen wordt altijd gekozen voor het aanpassen van de woning, ook als men liever wil verhuizen. Er wordt dan geen verhuiskostenvergoeding verstrekt.

Als de beperkingen die in de huidige woonruimte worden ondervonden door aanpassing onvoldoende opgelost kunnen worden, is verhuizen naar een andere woonruimte de enige adequate oplossing en is het aanpassen van de huidige woonruimte niet aan de orde.

Reden tot afwijken van het primaat van verhuizen

In sommige situaties kan niet gesteld worden dat verhuizen een adequate oplossing is. Er zijn dan ook grenzen aan het hanteren van het primaat van de verhuizing, met name op het gebied van de kosten die met een verhuizing gemoeid zijn, de woonlasten van een andere woning, het tijdsbestek waarbinnen een oplossing kan/moet worden gevonden en de verhouding tussen de besparing van de gemeente bij toepassing van het primaat en de negatieve gevolgen voor de aanvrager. In alle gevallen zal een goed gemotiveerd besluit moeten worden genomen, waarin alle relevante factoren, in onderling verband, worden afgewogen. Daarbij gaat het dus om factoren die spelen aan de kant van de gemeente en aan de kant van de ondersteuningsvrager. Als op verantwoorde wijze inhoud gegeven is aan toepassing van het primaat van de verhuizing, is daarmee een adequate oplossing geboden en heeft de gemeente aan haar compensatieverplichting voldaan.

Met de volgende punten moet o.a. rekening gehouden worden voordat gesteld wordt dat verhuizen geen adequate oplossing is en aanpassen van de woning de voorkeur verdient als de aanpassingskosten hoger zijn dan € 10.000,- :

- Is er sprake van mantelzorg in de buurt dat bij verhuizen wegvalt? (zie paragraaf 3.2.1.1)
- Is er sprake van een sociaal verband met de omgeving die bij verhuizen wegvalt waardoor men in een sociaal isolement dreigt te geraken? (zie paragraaf 3.2.1.2)
- Is er sprake van dat kinderen naar een andere school zouden moeten? (zie paragraaf 3.2.1.3.)
- Kan iemand de zoektijd voor het zoeken van een geschikte woning overbruggen? (zie paragraaf 3.2.3.1)

3.2.1.1 Mantelzorg

Als er sprake is van mantelzorg vanuit de buurt, die onder druk komt als de ondersteuningsvrager naar een andere wijk verhuist, kan niet gesteld worden dat verhuizen een adequate oplossing is. Wanneer de ondersteuningsvrager zou verhuizen zal de mantelzorg immers weg kunnen vallen.

Als sprake is van het wegvallen van mantelzorg door een verhuizing kan het aanpassen van de woning de voorkeur krijgen. Dit moet per individuele situatie bekeken worden. Als verhuisd kan worden binnen de wijk geldt het besluit tot verhuizen boven het aanpassen van de woning, omdat de mantelzorg dan niet in gevaar komt.

3.2.1.2 Sociaal verband met de omgeving

Als de ondersteuningsvrager cruciale sociale contacten heeft en daar ook van afhankelijk is voor zijn welbevinden en die sociale contacten dicht in de buurt van de woning liggen, is het de vraag of verhuizen naar een andere omgeving wel verstandig is. Als de ondersteuningsvrager door verhuizing naar een andere wijk in een sociaal isolement dreigt te geraken doordat het sociale verband met de huidige woonomgeving wegvalt, kan niet gesteld worden dat verhuizen een adequate oplossing is. Per individuele situatie moet deze afweging gemaakt worden, waarbij het niet uitsluitend hoeft te gaan om de sociale verbanden van de ondersteuningsvrager, maar ook om de sociale verbanden van het huishouden waartoe de ondersteuningsvrager behoort . Als in dergelijke situaties verhuisd kan worden naar een adequate woning binnen de wijk ligt dit weer anders. Dan wordt de woning niet aangepast. In die gevallen is verhuizen wel de meest adequaat goedkoopste oplossing.

Sociale omstandigheden spelen een cruciale rol bij de afweging 'aanpassen of verhuizen'. Met de volgende factoren moet rekening gehouden worden:

.. de locatie van de woning in een eventuele woonzorgzone of zone waarin het zorgcentrum extramurale diensten verleent. Naarmate de beperkingen van de ondersteuningsvrager ernstiger zijn, en de woning dichterbij de centrale zone van het gebied ligt, past het niet in het beleid van de gemeente om verhuizen de voorkeur te geven boven het aanpassen van de woning. Gelet op de ernst van de beperkingen van de ondersteuningsvrager kan dan besloten worden om de woning aan te passen.

.. de sociale verbanden in de directe woonomgeving van de ondersteuningsvrager of van het huishouden waar de ondersteuningsvrager toe behoort.

3.2.1.3 Kinderen

Als tot het huishouden van de ondersteuningsvrager kinderen behoren die bij een verhuizing naar een andere school zouden moeten, kan dat bij de afweging 'aanpassen of verhuizen' een rol spelen. Met name indien het gaat om kinderen die leerlingen zijn van het basisonderwijs, kan deze afweging er toe leiden dat een verhuizing niet adequaat is

3.2.2 Urgentie van verhuizen

Duidelijk moet worden hoe urgent het aanpassen van de woning of verhuizen naar een geschikte woning is. Dit moet bij de indicatiestelling bepaald worden.

3.2.3 Zoeken naar een woning en snelheid waarmee woonprobleem kan worden opgelost

Omdat het primaat ligt bij verhuizen, moet de persoon in kwestie ook in de gelegenheid gesteld worden om te kunnen verhuizen. Als het voor de persoon in kwestie jaren duurt voordat deze kan verhuizen is de verhuizing geen adequate oplossing meer. Er moet wel genoeg woningaanbod aanwezig zijn om te stellen dat verhuizen de oplossing is.

Wanneer bij het toekenningbesluit een financiële tegemoetkoming voor verhuis- en herinrichtingskosten wordt verstrekt i.p.v. het aanpassen van de woning, moet de ondersteuningsvrager erop gewezen worden dat deze zelf moet zoeken naar een nieuwe woning. Uit het indicatieadvies moet blijken binnen welke medisch aanvaardbare termijn een oplossing gevonden moet zijn voor het woonprobleem.

3.2.3.1. Sprake moet zijn van een 'redelijke termijn'.

- Op basis van het indicatieadvies wordt een termijn van 3 of 12 maanden in acht genomen. Als duidelijk is dat binnen deze termijn geen geschikte woning aangeboden kan worden, moet verhuizen als minder adequaat worden aangemerkt en moet de woning worden aangepast.
- Als aan het einde van deze termijn feitelijk voorzienbaar is, dat alsnog een geschikte woning beschikbaar komt, kan alsnog - maar slechts in overleg met de ondersteuningsvrager - de termijn verlengd worden en verder gezocht worden naar een geschikte woning.
- Anders ligt het, als binnen de termijn wel woonruimte beschikbaar was, maar de ondersteuningsvrager niet verhuisd is. Dan kan niet van de gemeente worden gevraagd de woning alsnog aan te passen.
- Als verhuizing pas plaatsvindt na aflopen van de termijn, al dan niet na verlenging van de termijn, bestaat er geen recht meer op de financiële tegemoetkoming voor verhuis- en herinrichtingskosten.

3.2.3.2 Zoektijd naar een geschikte woning

Voor het zoeken naar een andere woning wordt de termijn gehanteerd die bij de indicatiestelling is gegeven. Als bijvoorbeeld is gebleken dat iemand niet langer dan 12 maanden in de huidige woning kan wonen, zal diegene in de 12 maanden nadat het toekenningbesluit is afgegeven, actief op zoek moeten naar een nieuwe woning. Doet deze dit niet, dan komt de ondersteuningsvrager niet voor een voorziening in aanmerking. Wanneer het vinden van een geschikte woning niet lukt binnen deze termijn kan deze persoon opnieuw de gemeente benaderen. De gemeente zal onderzoeken of de persoon in kwestie inderdaad moeite heeft gedaan voor het zoeken naar een andere woning en nagaan of er niet te hoge eisen zijn gesteld (zoals het alleen maar willen wonen in één wijk e.d.) De persoon in kwestie moet kunnen aantonen dat hij intensief gezocht heeft naar een geschikte woning. Het weigeren van passende woningen wordt hierbij niet geaccepteerd. Het zoeken naar een geschikte woning is de eigen verantwoordelijkheid van de ondersteuningsvrager. Wanneer inderdaad blijkt dat het woningaanbod voor de persoon in kwestie te beperkt is waardoor deze niet kan verhuizen, wordt alsnog overgegaan tot het aanpassen van de huidige woning. Per individuele situatie moet deze afweging gemaakt worden. Daarbij geldt wel als voorwaarde, dat de noodzakelijke aanpassingen technisch uitvoerbaar moeten zijn.

3.2.4 Overige factoren waarmee rekening moet worden gehouden bij de afweging verhuizen of aanpassen van de woning

Vergelijking aanpassingskosten huidige - versus nieuwe woonruimte

- Voldoet de (vrijkomende) woning aan de eisen van de nieuwe bewoner of zijn er nog extra aanpassingen nodig? Als extra aanpassingen noodzakelijk zijn, is het de vraag wat de hoogte van de kosten is om de woning geschikt te maken.
- Als er een kostenafweging wordt gemaakt tussen het aanpassen van de huidige woonruimte enerzijds en verhuizen anderzijds moeten alle kosten daarbij worden betrokken. Dit houdt in dat de aanpassingskosten van de huidige woonruimte afgezet moeten worden tegen

- a. de verhuiskostenvergoeding voor de ondersteuningsvrager,
- b. het eventueel aanpassen van de nieuwe woning en
- c. het eventueel vrijmaken van de woning.

Om een totale kostenvergelijking te maken zou als de 'nieuwe' woning leeg staat tevens rekening moeten worden gehouden met

- d. een eventueel persoonsgebonden budget voor huurderiving.

Integrale afweging verschillende Wmo-voorzieningen (wonen, vervoer, rolstoelen)

Afstemming met overige Wmo-voorzieningen is van belang voor het maken van een keuze.

- Afstemming met vervoersvoorzieningen kan een duidelijke rol spelen. Criteria die hierbij een rol spelen zijn de afstand tot openbaar vervoerhaltes, de aanwezigheid van voorzieningen als winkelcentra, ziekenhuizen enz.

- Als een woning dicht bij bovengenoemde voorzieningen gelegen is, kan de gemeente tot de conclusie komen dat het adequater is om de huidige woning aan te passen dan de ondersteuningsvrager te laten verhuizen. De bereikbaarheid van voorzieningen blijft daardoor beter en op het gebied van vervoersvoorzieningen behoeven wellicht minder aanvullende maatregelen te worden genomen.
 - De toegankelijkheid en doorgankelijkheid voor rolstoelgebruikers van de directe woonomgeving is een andere factor die een rol kan spelen bij een verandering van woonomgeving.
- Verhuizing kan in dit kader zowel een verbetering als verslechtering van de totale situatie met zich meebrengen.

Werksituatie

Ook de werksituatie van de ondersteuningsvrager kan van invloed zijn op de beslissing om al dan niet te verhuizen. Als de ondersteuningsvrager zijn werk 'aan huis' heeft (eigen bedrijf), moeten de consequenties van verhuizing ook vanuit de bedrijfsmatige kant meegewogen worden. Het is immers mogelijk dat de vestiging van het bedrijf op een andere, in commercieel opzicht minder aantrekkelijke, locatie negatieve gevolgen voor het inkomen uit eigen bedrijf kan hebben.

Huur versus koop

Als de ondersteuningsvrager eigenaar van de woonruimte is, zal een verhuizing of woningaanpassing andere gevolgen met zich meebrengen dan wanneer deze de woning huurt. Het verhuizen vanuit een koopwoning heeft meer emotionele en financiële consequenties dan verhuizing vanuit een huurwoning. Ook als de ondersteuningsvrager eigenaar is van de woonruimte, blijft voor de afweging van het toepassen van het primaat van verhuizen, de grens van € 10.000,- uitgangspunt. Het is aan de gemeente om de omstandigheden van de ondersteuningsvrager te bekijken en een goede afweging tussen het wel of niet verhuizen te maken. Mocht in de situatie dat een verhuizing wel mogelijk is, de woningaanpassing duurder zijn dan € 10.000,- dan kan de ondersteuningsvrager er voor kiezen het bedrag boven € 10.000,- voor eigen rekening te nemen.

De mogelijke gebruiksduur van de aanpassing.

Er moet ook rekening gehouden worden met het feit dat een aan te passen koopwoning naar alle waarschijnlijkheid minder makkelijk kans heeft om voor hergebruik in aanmerking te komen.

- Een revisiebeding, zoals bij huurwoningen, bestaat niet voor eigen woningen;
- De gemeente heeft geen instrument om de woning vrij te krijgen;
- Het zal niet zo eenvoudig zijn om een geschikte kandidaat voor die woning te vinden, die zowel financieel als ergonomisch gezien geschikt is voor de betreffende woonruimte.

Consequentie hiervan zal zijn dat eigen woningen meestal voor één enkele belanghebbende aangepast worden. Aanpassingen aan sociale huurwoningen zijn vaker opnieuw in te zetten dan aanpassingen aan koopwoningen, omdat deze huurwoningen opnieuw kunnen worden verhuurd aan ondersteuningsvragers, waardoor de gebruiksduur van de aanpassing wordt verlengd. Ook de medische prognose speelt in dit verband een rol. Als vaststaat dat iemands toestand naar verwachting zodanig zal verslechteren, dat als gevolg daarvan de aanpassing slechts voor beperkte tijd zal volstaan, kan dat gegeven een rol spelen in de afweging tussen 'verhuizing of aanpassen'.

Eigen verantwoordelijkheid

Een belangrijke afweging die feitelijk al aan het begin van de beoordeling gemaakt moet worden is de beantwoording van de vraag of iemand niet zelf passende maatregelen had moeten nemen om de situatie te vermijden waarbij verhuizing of woningaanpassing geboden zal zijn. Vooral voor ouderen geldt dat zij op enig moment om moeten zien naar woonruimte die ook geschikt is als men te maken zal krijgen met lichamelijke beperkingen op grond van de hogere leeftijd. In die gevallen wordt de verhuizing als algemeen gebruikelijk aangemerkt en wordt hier geen vergoeding voor gegeven. In de verordening is dit in artikel 3.4. lid 6. opgenomen.

Na het afwegen van bovengenoemde factoren kan een beslissing worden genomen over het al dan niet hanteren van het primaat van de verhuizing. Bij een verhuizing gaat de verhuiskostenvergoeding een rol spelen.

Dit is in drie situaties mogelijk aan de orde:

1. De aanvrager gaat vanwege problemen met het normale gebruik van de woning verhuizen naar een adequate woning;
2. De aanvrager vraagt een woonvoorziening aan in de vorm van een woningaanpassing, maar na onderzoek blijkt verhuizing de meest goedkoopst compenserende oplossing te zijn voor het woonprobleem. Ook mogelijk is dat de betreffende woning niet kan worden aangepast;
3. Voor het op verzoek van de gemeente ten behoeve van een ondersteuningsvrager vrijmaken van een aangepaste woning door een persoon die in een aangepaste woning woont. Wanneer men verhuist uit een aangepaste woning, maar een dergelijk verzoek van de gemeente is niet aanwezig, komt men niet in aanmerking voor de verhuiskostenvergoeding.

3.3 Woningaanpassingen

Een woningaanpassing moet allereerst het normale gebruik van de woning betreffen. Het normale gebruik van de woning omvat de elementaire woonfuncties, dat zijn de activiteiten die de gemiddelde Nederlander in zijn woning in elk geval verricht. Het gaat daarbij om slapen, lichaamsreiniging, toiletgang, het bereiden en consumeren van voedsel, het zich verplaatsen in de woning. Voor kinderen komt daar bij het veilig kunnen spelen in de woonruimte. Het feit dat alleen problemen bij het normale gebruik van de woning worden gecompenseerd, houdt in dat geen rekening wordt gehouden met voorzieningen met een therapeutisch doel. Evenmin wordt er rekening gehouden met problemen die een incidenteel karakter hebben, dan wel voorzieningen die puur als noodvoorziening hebben te gelden. Ook ten behoeve van het gebruik van hobbyruimtes, opslagruimtes en studeerkamers worden geen compenserende woonvoorzieningen getroffen, aangezien het daarbij niet gaat om ruimten met een elementaire woonfunctie.

Prikkelarme ruimte

Uitzondering op het beginsel dat woonvoorzieningen worden verstrekt ter compensatie van problemen bij het normale gebruik van de woning vormt de prikkelarme ruimte. Deze voorziening heeft een specifiek doel, namelijk het tot rust doen komen van personen met een specifieke beperking.

Soms ondervinden ondersteuningsvragers problemen met de woonruimte omdat ze niet alleen gelaten kunnen worden zonder dat dit gevaar oplevert voor de ondersteuningsvrager zelf. In die situaties kan een ruimte gecreëerd worden waar de ondersteuningsvrager tot zichzelf kan komen, kan verblijven zonder dat hij zichzelf verwondt, waar hij kan verblijven zonder dat toezicht nodig is, of waar toezicht beter mogelijk is.

De doelgroep betreft ondersteuningsvragers die vanwege een gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertonen. Het zal veelal gaan om ondersteuningsvragers met een verstandelijke en/ of een lichamelijke beperking met een psychische component in de beperking die leidt tot gedragsstoornissen, bijvoorbeeld hyperactiviteit, dwangmatig en stereotiep handelen, contactbeperkingen, stemmingsschommelingen, autisme, etc. Het ontremde gedrag moet ernstig zijn, waarvan sprake zal zijn als dit gedrag te rangschikken is binnen de reikwijdte van de indicatie voor een opname in een inrichting zoals bedoeld in artikel 8 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.

De prikkelarme ruimte moet dienstig zijn aan de belangen van de ondersteuningsvrager met psychische beperkingen. Als de gevolgen van de gedragsproblemen niet de belangen van ondersteuningsvrager maar die van anderen aangaan, bijvoorbeeld doordat zij bestaan uit hinder voor die anderen, wordt er geen prikkelarme ruimte gecreëerd.

Als het aanpassen van de woonruimte de goedkoopst compenserende voorziening is, moet worden aangegeven op welke wijze invulling aan deze keuze wordt gegeven.

Medewerking woningeigenaar

Voordat begonnen kan worden met het aanpassen van de woonruimte is de medewerking van de woningeigenaar nodig. Bij eigenaar-bewoners zal dit naar verwachting geen problemen opleveren, aangezien de aanpassing noodzakelijk is voor een lid van het huishouden. Bij de woningcorporaties zijn ook weinig problemen te verwachten.

Bij particuliere verhuurders kan de situatie anders zijn. Voor de particuliere verhuurders bestaat geen taakstelling zoals voor sociale verhuurders, wat overigens niet wil zeggen dat zij geen medewerking zouden willen geven aan het aanpassen van de woonruimte. Verhuurders moeten de meest voorkomende woningaanpassingen toestaan.

Op grond van de Woningwet (artikel 15a) kunnen burgemeester en wethouders verhuurders aanschrijven om bouwkundige of woontechnische ingrepen te verrichten, als de ondersteuningsvrager bij het normale gebruik van de door hem bewoonde woning ergonomische beperkingen ondervindt. De wetgever heeft met het uitbreiden van het aanschrijvingsinstrument willen voorkomen dat de situatie zou kunnen ontstaan dat de gemeente niet aan haar compensatieplicht zou kunnen voldoen doordat verhuurders weigeren toestemming te verlenen.

Meer in het algemeen bepaalt het Burgerlijk Wetboek voorts dat de huurder, zonder expliciete toestemming van de verhuurder, veranderingen of toevoegingen mag aanbrengen als deze bij het einde van de huur zonder noemenswaardige kosten ongedaan kunnen worden gemaakt of verwijderd. Bij ingrijpendere aanpassingen is toestemming van de verhuurder nodig (artikel 7:215).

Als deze weigert, kan de huurder aan de rechter een machtiging vragen tot het aanbrengen van de gewenste wijzigingen. Deze wijst toe, als het veranderingen aan de binnenkant van de woning betreft die de verhuurbaarheid van het gehuurde niet schaden en niet tot waardedaling ervan leiden.

Het verdient uiteraard de voorkeur om met particuliere verhuurders afspraken maken over de wijze waarop omgegaan wordt met aanvragen voor een woningaanpassing.

Kosten van woningaanpassing

Bij het formuleren van een programma van eisen speelt een aantal factoren een rol. Hierbij kan gedacht worden aan onder meer de ernst en omvang van de beperkingen, een stationair of progressief ziektebeeld, de bouwkundige situatie en de verschillende alternatieve oplossingen.

- Voor het kwaliteitsniveau van de aanpassing wordt aangesloten bij de eisen zoals deze aan het Bouwbesluit ontleend kunnen worden en wat algemeen gebruikelijk is. Aan de hand daarvan wordt vastgesteld hoe hoog de voor vergoeding in aanmerking komende kosten kunnen zijn.
- Als de gemeente en/of de ondersteuningsvrager in overeenstemming met de verhuurder een hoger kwaliteitsniveau nastreven, kan afgesproken worden of en in hoeverre dit hogere kwaliteitsniveau voor vergoeding in aanmerking komt en welk deel van de kosten de ondersteuningsvrager zelf moet opbrengen.
- In het geval voor een hoger of luxer kwaliteitsniveau gekozen wordt en de extra kosten voor rekening van de ondersteuningsvrager komen, zullen deze extra kosten niet van invloed zijn op de hoogte van de door de gemeente te verstrekken vergoeding.
- Van een andere situatie is sprake als op initiatief van de gemeente een hogere kwaliteitvoorziening wordt getroffen (met name met het oog op de hergebruikswaarde). In dat geval zullen de hogere kosten wel betrokken worden bij de vaststelling van de hoogte van de vergoeding.

3.3.1 Hoofdverblijf

Artikel 3.6 van de verordening bepaalt in lid 1:

“Een woonvoorziening wordt slechts verleend indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen.”

Het hoofdverblijf is de woonruimte, bestemd en geschikt voor permanente bewoning, waar de betrokkene zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en in de gemeentelijke basisadministratie staat ingeschreven dan wel zal staan ingeschreven. Ook kan het gaan om het feitelijke woonadres, als de betrokkene een briefadres heeft. De gemeente waar de woning staat heeft compensatieplicht, behalve in de situatie waarin de persoon uit de Wmo-doelgroep verhuist van de ene gemeente naar een andere gemeente. Een aanvraag voor een woonvoorziening in de vorm van een verhuiskostenvergoeding behoort dan tot de compensatieplicht van de vertrek gemeente.

In uitzonderingssituaties is er sprake van twee hoofdverblijven. Daarbij moet worden gedacht aan ondersteuning behoevende kinderen van gescheiden ouders, die in co-ouderschap door beide ouders worden opgevoed en daadwerkelijk en voor een deel van de tijd bij de ene ouder wonen en voor het andere deel van de tijd bij de andere ouder. Alleen in die situatie kunnen in beide ouderlijke woningen woonvoorzieningen getroffen worden, en niet in situaties waarin sprake is van bezoeksregelingen. Belangrijk criterium voor het onderscheid tussen daadwerkelijk wonen en een bezoeksregeling is of het ondersteuning behoevende kind meer dan incidenteel overnacht bij de betreffende ouder. Als de woningen van de ouders in een dergelijke situatie in twee verschillende gemeenten zijn gesitueerd, rust de compensatieplicht alleen op de gemeente waar de woning van de betreffende ouder is gelegen.

Een uitzondering op de regel dat de compensatieplicht van de gemeente zich beperkt tot het hoofdverblijf van de ondersteuningsvrager bij de verlening van woonvoorzieningen, is de situatie waarbij de ondersteuningsvrager zijn hoofdverblijf heeft in een AWBZ-inrichting en regelmatig een bepaalde woning bezoekt. Het is dan mogelijk dat eenmalig een persoonsgebonden budget wordt verstrekt ten behoeve van het aanpassen van één woonruimte waar de ondersteuningsvrager vaak verblijft, uiteraard met toestemming van de eigenaar van die woonruimte. Onder het bezoekbaar maken van de woning wordt verstaan dat de ondersteuningsvrager de woonruimte en de woonkamer kan bereiken en dat een toiletbezoek door de ondersteuningsvrager mogelijk is. Hierbij moet echter wel rekening worden gehouden met het gegeven dat uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar van de woning nodig is.

3.3.2 Beperkingen ten aanzien van de aan te passen woonruimte

Er gelden geen strikte normen met betrekking tot de maximale omvang van een uitbouw. Wel geldt in algemene zin een maximum van 13,5 m² voor de aanbouw van een slaapvertrek. Bij de aanbouw van een slaapkamer ten behoeve van een ondersteuningbehoevend kind zal met dit maximum genuanceerd worden omgegaan. Voor kinderen heeft een slaapvertrek doorgaans een verdergaande functie dan voor een volwassene (speelruimte, studieruimte e.d.). Zeker als het kind voor zijn verplaatsing op een rolstoel is aangewezen, zal met een ruimere norm rekening gehouden moeten worden. Daarbij kan worden gedacht aan een maximum oppervlakte van 16 a 18 m². Voor de aanbouw van een bad-/doucheruimte geldt in algemene zin een maximum van 4,5 m².

3.3.3 Doorverkoopregeling

Bij aanpassingen van een eigen woning boven een in het besluit vastgestelde bedrag, wordt een doorverkoopregeling als voorwaarde voor vergoeding opgenomen. Achtergrond daarvan is dat hiermee voorkomen kan worden dat woningen die met gemeenschapsgeld zijn aangepast met 'winst ten gevolge van deze aanpassing' verkocht zullen worden. Om te voorkomen dat discussies ontstaan over de hoogte van de toename van de waarde van de woning, zal op het moment dat de voorziening wordt getroffen door een onafhankelijke taxateur bepaald worden wat de stijging in waarde is als gevolg van die aanpassing. Ook moet op dat moment vastgesteld worden welk bedrag de ondersteuningsvrager aan de gemeente moet terugstorten op moment van verkoop. Als uitgangspunt moet dit bedrag dus terugbetaald worden op het moment van verkoop. Het is de verwachting dat voornamelijk bij dure aanpassingen (uitbouwen e.d.) een reële waardestijging van de woning optreedt.

3.4 Een persoonsgebonden budget voor onderhoud en reparatie

Op grond van de Wmo is de gemeente niet verplicht om het onderhoud aan woonvoorzieningen te vergoeden. Gelet op het streven naar hergebruik van voorzieningen is in de verordening wel een mogelijkheid voor vergoeding van deze kosten opgenomen. Een in de woonruimte aanwezige installatie die aard- en nagelvast aan het gebouw is verbonden, moet worden beschouwd als een bestanddeel van de woning. De verhuurder heeft hierbij een instandhoudingsplicht. Uitgezonderd de geringe en dagelijkse reparaties is het onderhoud voor rekening van de verhuurder. De vraag is wat wel en niet onder geringe en dagelijkse reparaties wordt verstaan. Algemeen geaccepteerd is dat het onderhoud aan technisch ingewikkelde installaties zelden als gering en dagelijks zijn aan te merken.

Voor vergoeding in aanmerking komende kosten zijn opgenomen in het besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning. Het betreft een limitatieve opsomming. De tegemoetkoming wordt gebaseerd op de werkelijke kosten, echter tot een het besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning opgenomen maximum.

3.5 Huurderving

Ook de mogelijkheid voor een persoonsgebonden budget voor de kosten van huurderving wordt niet verplicht op grond van de Wmo. Het verstrekken van een persoonsgebonden budget voor huurderving moet vooral gezien worden als een van de onderdelen waardoor de medewerking van verhuurders sneller verkregen kan worden. Zowel gemeenten als verhuurders hebben er belang bij dat reeds aangepaste woningen weer opnieuw aan een andere ondersteuningsvrager toegewezen worden.

De vergoeding bedraagt 100% van huurprijs met als maximum de huurprijsgrens uit de wet op de huurtoeslag voor een periode van maximaal 6 maanden. De eerste maand huur wordt niet vergoed. De kosten van de eerste maand van leegstand worden geacht door de corporaties en andere verhuurders met reguliere middelen te kunnen worden opgevangen.

Om voor een persoonsgebonden budget voor huurderiving in aanmerking te komen moet

- de gemeente vooraf de verhuurder hebben verzocht de woning leeg te laten staan in afwachting van een ondersteuningsvrager, resp. moet zij daartoe toestemming hebben gegeven;
- de totale investering van aanpassingen aan de woning tenminste € 10.000,-- bedragen.

3.6 Niet aard- en nagelvaste woonvoorzieningen

3.6.1 Woningsanering

Men kan in aanmerking komen voor een voorziening voor woningsanering die als gevolg van allergie, astma of chronische bronchitis (COPD) noodzakelijk zijn. Cara-klachten die verband houden met een allergie voor huisstofmijt, kunnen verminderen als in de directe omgeving het contact met de huisstofmijt zo gering mogelijk is. Dit kan enerzijds worden bereikt door de omgeving schoon en stofrookvrij te houden en anderzijds door bij de inrichting van de woning rekening te houden met gladde materialen. De plaats waar het contact met de huisstofmijt het grootst is, is de slaapkamer waar men gedurende een groot aantal uren per dag verblijft en met name het bed, waarin de huisstofmijt zich goed kan ontwikkelen gezien de temperatuur en het vochtgehalte. Dit is de reden waarom in principe alléén de slaapkamer wordt gesaneerd. Op de regel dat alleen de slaapkamer wordt gesaneerd kan een uitzondering worden gemaakt wanneer er sprake is van kinderen die nog veel in de woonkamer verblijven; dus totdat de kinderen naar school gaan (4 jaar).

Bij het toepassen van dit beleid moet rekening worden gehouden met het bewonersgedrag. Een goede voorlichting hiertoe is van belang. Het heeft geen zin om te saneren als er toch gerookt wordt in de woning, of als bij een bewezen allergie voor katten- hondenharen/schilfers, het huisdier toch niet de deur uit gaat. Klachten die met de woning samenhangen zijn vaak goed op te lossen door het op een juiste manier ventileren en schoonhouden van de woning.

Verwacht wordt dat de betrokkene zich in het vervolg bij de aanschaf van nieuwe materialen aan het programma van eisen voor de woninginrichting zal houden. Ook mag verwacht worden dat betrokkenen zelf maatregelen treft ter voorkoming van CARA-klachten.

In de regel kan een vergoeding worden verstrekt als:

- de ondersteuningsvrager bij de aanschaf niet van tevoren had kunnen weten dat CARA zou ontstaan/verergeren;
- vervanging van het artikel medisch gezien op zeer korte termijn noodzakelijk is.

Geen vergoeding wordt verstrekt als:

- het treffen van een voorziening niet tot verbetering van de situatie van de ondersteuningsvrager leidt;
- de ondersteuningsvrager bij aanschaf van het artikel redelijkerwijs had kunnen weten dat hij overgevoelig op bepaalde stoffen reageert.

Afschrijvingstermijn

Een vergoeding voor woningsanering wordt beperkt tot de kosten van vervanging van vloerbedekking en alleen verstrekt in die gevallen dat de betreffende te vervangen stoffering nog niet is afgeschreven. In de regel kan na 8 jaar vloerbedekking als afgeschreven worden beschouwd. Hierbij wordt voor de hoogte van de vergoeding als volgt rekening gehouden met de reeds verlopen afschrijvingsperiode.

De vergoeding bedraagt een percentage van de kosten, afhankelijk van de afschrijvingsperiode:

- 100% als het artikel nieuwer is dan twee jaar;
- 75% als het artikel tussen de twee en vier jaar oud is;
- 50% als het artikel tussen de vier en zes jaar oud is;
- 25% als het artikel tussen de zes en acht jaar oud is.

- als het artikel acht jaar of ouder is, wordt geen vergoeding verstrekt;

- Hetzelfde geldt bij verhuizing, omdat bij verhuizing de woning opnieuw moet worden ingericht en dan rekening kan worden gehouden met de ondervonden klachten.

Normbedragen

Voor de bepaling van de bedragen van de te gebruiken materialen wordt aangesloten bij de NIBUDnormbedragen.

3.6.2 Roerende hulpmiddelen

Of de ondersteuningsvrager in aanmerking komt voor een losse (roerende) of een vaste (onroerende) woonvoorziening, hangt af van de bouwkundige situatie van de woning en van de ondervonden beperkingen en belemmeringen. Het gaat bij losse woonvoorzieningen bijvoorbeeld om tilliften, douche/toiletstoelen, douchestretchers, badplanken of transferplanken. Waar mogelijk zal uit oogpunt van herbruikbaarheid gekozen worden voor verstrekking van losse woonvoorzieningen. De losse woonvoorziening moet voorzien in een oplossing voor een elementaire woonfunctie, die eventueel ook kan worden geboden middels een bouwkundige voorziening. Meestal zal de losse voorziening een adequaat en goedkoop alternatief zijn voor een vaste voorziening. Een voorbeeld: in plaats van een vaste plafondlift als transferhulpmiddel kan ook een losse tillift worden verstrekt of een transferplank. Ook zal bij voorkeur met losse voorzieningen worden gewerkt in situaties waarin mensen wachten op opname in een zorginstelling of in andere situaties waarin de voorziening langdurig noodzakelijk is, maar waarin de verstrekking van vaste woonvoorzieningen als risico met zich meebrengt dat deze voorziening op zichzelf niet efficiënt is.

Handzenders i.v.m. automatische deuropeners zijn roerende woonvoorzieningen.

Handzenders kunnen alleen in een individueel geval vergoed worden, als iemand om medische redenen alleen daarmee uit de voeten kan.

3.6.3 Algemeen gebruikelijk woonvoorzieningen

Woonvoorzieningen die algemeen gebruikelijk zijn komen niet voor vergoeding in aanmerking. De volgende woonvoorzieningen worden daartoe gerekend :

- douchemkop op glijstang;
- hendelmengkraan
- thermostaatkranen, tenzij de ondersteuningsvrager een sensibiliteitsstoornis heeft en zelfstandig moet douchen;
- afschermvoorzieningen (douchegordijn e.d.)
- toiletbril;
- toilet waaronder ook een verhoogd toilet;
- fonteintje in toiletruimte
- zonwering;
- verduisterende overgordijnen;
- centrale verwarming
- alle soorten kookbronnen
- vaatwasmachine, wasmachine en wasdroger

Of een voorziening voor de ondersteuningsvrager als algemeen gebruikelijk kan worden beschouwd is mede afhankelijk van het inkomen van de ondersteuningsvrager.

4. Rolstoelen en/of sportvoorzieningen

4.1 Inleiding

Op basis van de Wmo is de gemeente verplicht de beperkingen die iemand ondervindt bij het lokaal verplaatsen in en om de woning en het lokaal verplaatsen per vervoersmiddel te compenseren. Daarnaast is ze verplicht de beperkingen die iemand heeft bij het ontmoeten van medemensen en het leggen van sociale contacten, te compenseren.

Om dit mogelijk te maken, verstrekt de gemeente op basis van de verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de rolstoelvoorzieningen. In het volgende hoofdstuk komen de vervoersvoorzieningen aan bod.

4.2 Vormen van rolstoelvoorzieningen

Hoofdstuk 4 van de verordening bepaalt dat er drie mogelijkheden zijn om rolstoelen te verstrekken:

- Een rolstoel in natura;
- Een persoonsgebonden budget te besteden aan een rolstoel;
- Een financiële tegemoetkoming voor een sportvoorziening.

Onderscheid kan worden gemaakt in rolstoelen die uitsluitend voor binnen of buitengebruik geschikt zijn dan wel zowel voor binnen als buiten. Rolstoelen die binnenshuis gebruik worden moeten in ieder geval een kleine draaicirkel hebben en bed, toilet, wasbak moet goed te benaderen zijn. Deze rolstoelen zijn dan relatief smal. Bij rolstoelen voor buitenshuis is vooral stabiliteit op ongelijk wegdek van belang en de mogelijkheid om hindernissen als stoepen en hellingen te nemen.

4.2.1 Handbewogen rolstoelen

Bij handbewogen rolstoelen kan onderscheid gemaakt worden tussen zelfbewegers en duwwandelwagens.

- Zelfbewegers zijn handbewogen rolstoelen die door de ondersteuningsvrager zelf door middel van hoepels (of eventuele aangepaste aandrijving) worden voortbewogen. Besturing van deze zelfbewegers vereist een goede arm- en handfunctie en een redelijk uithoudingsvermogen. Zelfbewegers voor ondersteuningsvragers met een goede armfunctie hebben in het algemeen kleine wielen voor en grote wielen met hoepels achter. Een dergelijke wielconstructie stelt de gebruiker in staat makkelijk te manoeuvreren en rijdt relatief licht.

Voor ondersteuningsvragers die slechts in één hand of arm een sterke functie hebben zijn rolstoelen ontwikkeld met aangepaste aandrijvmogelijkheden.

- Duwwandelwagens worden voortgeduwd door een begeleider. Duwwandelwagens kennen verschillende wielconstructies.
- Een handbewogen rolstoel kan in combinatie met een handbike worden verstrekt.

4.2.2 Elektrische rolstoelen

Mensen met een zeer beperkte loop- en transferfunctie kunnen in aanmerking komen voor een elektrische rolstoel.

- Elektrisch aangedreven rolstoelen zijn voor het sturen en rijden meestal voorzien van een zogenaamde joystick-besturing (een pookje dat in vier richtingen verplaatsbaar is om de rijbeweging en snelheid te bepalen).
- Om in aanmerking te kunnen komen voor een elektrische rolstoel moet men voldoende rijvaardigheden hebben waardoor het verantwoord te noemen is dat men met een elektrische rolstoel rijdt (zie ook paragraaf 5.5.3)

4.2.3 Financiële tegemoetkoming voor een sportvoorziening

Voor een sportvoorziening komt men in aanmerking als sportbeoefening zonder niet-algemeen gebruikelijke sportvoorziening onmogelijk is door aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek. Dit om het ook mogelijk te maken voor ondersteuningsvragers via een sportvoorziening aan sport te kunnen doen.

Het gebruik van een sportvoorziening voor teamsporten is helder. Daarnaast zijn er ook individuele sporten (marathon bijvoorbeeld) waar men een sportvoorziening voor aan zal vragen. Recreatieve activiteiten worden niet onder sport gerekend. De aanvraag voor een sportvoorziening om in de natuur te zijn zal dan ook afgewezen worden. Om deze reden wordt wel de eis gesteld dat men lid is van een (gehandicapten)sportvereniging.

Er moet op gewezen worden dat bij veel (gehandicapten)sportverenigingen de mogelijkheid geschapen wordt een sportvoorziening te lenen om uit te proberen of een bepaalde sport die aantrekkelijk lijkt ook bij iemand past. Dit kan nuttig zijn om te voorkomen dat een aangeschafte voorziening uiteindelijk niet of nauwelijks gebruikt wordt.

Een sportvoorziening wordt uitsluitend als financiële tegemoetkoming verstrekt. In het bedrag is een deel als bijdrage in de aanschaf van een sportvoorziening bedoeld en een deel voor onderhoud.

Topsport zal net als bij niet-gehandicapten, vaak hoge uitgaven vergen voor sporthulpmiddelen. Deze regeling is daar niet voor bedoeld.

4.2.4 Buggy's

Ondersteuningsbehoevende kinderen die nog niet aan een rolstoel toe zijn, worden vaak vervoerd in een buggy. Aangezien deze voorziening ook voor niet-ondersteuningsbehoevende kinderen een normaal vervoermiddel is, kan een buggy als algemeen gebruikelijk aangemerkt worden. Het ligt anders, als een aangepaste buggy nodig is voor een kind met beperkingen. Een buggy voor een kind ongeacht de leeftijd is niet algemeen gebruikelijk. In dat geval kan de gemeente een dergelijke voorziening verstrekken.

4.2.5 Kinderrolstoelen

Bij de verstrekking van kinderrolstoelen gelden enkele specifieke aandachtspunten. Vanaf het moment dat kinderen kunnen lopen, kunnen zij in principe gebruik gaan maken van een rolstoel. Kinderen leren in het algemeen zeer snel om te gaan met een rolstoel. Het gebruik van een rolstoel kan een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van ondersteuningsbehoevende kinderen.

Kinderen die een zo beperkte arm- en/of handfunctie hebben, dat zij aangewezen zijn op een elektrische rolstoel, zijn in het algemeen vanaf ongeveer hun vierde jaar in staat een elektrische rolstoel te bedienen. Tot dat moment zijn zij aangewezen op een buggy of aangepaste duwwandelwagen.

Bij kinderrolstoelen is het raadzaam een aantal voorzieningen standaard aan te brengen: anti-kiepwieltjes, duwhandvaten en spaakbeschermers. Anti-kiepwieltjes zijn bij een kinderrolstoel van belang om te voorkomen dat de rolstoel omvalt, als iemand onverwachts aan de rolstoel trekt. Kinderen kunnen al spelend een rolstoel laten kieperen zonder zich bewust te zijn van de risico's. Omdat kinderen relatief licht zijn is er ook weinig kracht voor nodig om een rolstoel te laten omvallen. Wanneer kinderen moe zijn, is het belangrijk dat zij geduwd kunnen worden. Kinderrolstoelen behoren daarom voorzien te zijn van in hoogte verstelbare duwhandvaten.

Op het wiel aangebrachte spaakbeschermers zijn van belang om te voorkomen dat kinderen met hun vingers tussen de spaken komen.

- De algemene uitgangspunten bij de selectie van een rolstoel (zie 4.3) zijn ook van toepassing op kinderrolstoelen. Voor kinderrolstoelen geldt in nog hogere mate dan voor rolstoelen voor volwassenen dat de selectie zorgvuldig moet gebeuren.
- Aangezien kinderen voortdurend groeien, zal de rolstoel zodanig geselecteerd worden, dat deze niet jaarlijks vervangen hoeft te worden.
- Kinderrolstoelen moeten zeer wendbaar zijn om kinderen optimale bewegingsvrijheid te geven en te stimuleren actief te zijn.
- Anti-kiepwieltjes, spaakbeschermers en in hoogte verstelbare duwhandvaten zullen, als geïndiceerd, op de rolstoel moeten worden aangebracht.

4.3 Selectiecriteria

Als uit het indicatieproces naar voren is gekomen dat een rolstoel de meest compenserende voorziening is om de mobiliteitsbeperking van de ondersteuningsvrager te verminderen, is de selectie van de rolstoel aan de orde. Het selecteren van een rolstoel is maatwerk; de gekozen rolstoel moet passen bij de gebruiker. De gebruiker moet er goed mee overweg kunnen en de rolstoel moet bruikbaar zijn in de omgeving waar de gebruiker woont en voor de activiteiten die de gebruiker wil ondernemen.

Hoewel de selectie van een rolstoel individueel bepaald is, kunnen een aantal factoren worden genoemd die bij iedere selectie een rol spelen:

- a. het gebruik
- b. het gebruiksgebied
- c. de aandrijving
- d. de zithouding
- e. de meeneembaarheid
- f. antropometrische gegevens

a. het gebruik

Tot de factor gebruik worden zowel de gebruiksfrequentie, de gebruiksduur als het gebruiksdoel gerekend. Bij gebruiksfrequentie en gebruiksduur wordt gekeken hoe vaak de rolstoel over een bepaalde periode gebruikt wordt. Het kan zijn dat een rolstoel gedurende een jaar dagelijks zeer intensief wordt gebruikt en daarna door een andersoortige rolstoel vervangen moet worden, bijvoorbeeld een rolstoel voor een kind in de groei. Het kan ook zijn dat een rolstoel slechts één of twee keer per week gebruikt wordt, maar in principe wel voor een periode van tien jaar met dezelfde rolstoel volstaan kan worden.

In het kader van de Wmo is het gebruiksdoel van een rolstoel in eerste instantie verplaatsing binnen en/of buiten het huis. Met name voor de groep gebruikers die volledig rolstoelafhankelijk is, heeft de rolstoel een multifunctioneel karakter.

De rolstoel is niet alleen een verplaatsingsmiddel, maar kan tegelijkertijd ook dienen als werkstoel. Bij de keus voor een rolstoel moet hiermee rekening gehouden worden. Als een rolstoel voor meerdere activiteiten geschikt moet zijn, moeten zekere concessies gedaan worden (bijvoorbeeld ten aanzien van de zithouding) of moeten meerdere rolstoelen verstrekt worden. Uitgangspunt blijft echter dat de rolstoel in eerste instantie een middel is om zich binnen en/of buiten te verplaatsen. Bij bepaalde aanvragen is het van belang dit uitgangspunt in het oog te houden.

b. het gebruiksgebied

Er zijn drie gebruiksgebieden te onderscheiden: gebruik binnen, gebruik buiten en gebruik binnen en buiten. Bij de keus van een type rolstoel moet meegewogen worden of de rolstoel overwegend binnen of buiten gebruikt wordt. Aan rolstoelen voor overwegend buitengebruik worden hoge eisen gesteld aan met name de stabiliteit en de manoeuvreerbaarheid, dat wil zeggen het vermogen van de rolstoel hellingen en drempels te nemen, te draaien en rechtuit te rijden. Bij buitenrolstoelen is verder de actieradius van belang, dat wil zeggen het aantal kilometers dat gereden kan worden zonder dat de accu hoeft te worden opgeladen.

Bij rolstoelen voor binnenshuis gelden met name eisen als een beperkte draaicirkel en zodanige afmetingen dat eenvoudig transfers te maken zijn.

c. de aandrijving

Aandrijving kan op drie verschillende manieren geschieden:

- door middel van het eigen lichaam;
- door het bedienen van een aandrijfmechanisme;
- voortduwen door anderen.

Voor het aandrijven van de rolstoel met het eigen lichaam is een goede arm- en handfunctie en zowel kracht als uithoudingsvermogen nodig. Niet alleen om de rolstoel op gang te brengen, maar ook om de rolstoel op gang te houden gedurende een bepaalde tijd. Afhankelijk van de fysieke mogelijkheden van de gebruiker wordt gekozen voor een bepaalde aandrijving. Als de gebruiker voorafgaand aan de verstrekking rolstoeltraining heeft gehad in een revalidatiecentrum, kan tijdens deze training worden bekeken of de gebruiker over voldoende kracht en uithoudingsvermogen beschikt om langere afstanden te rijden.

Onder het bedienen van een aandrijfmechanisme wordt zowel het bedienen van de rem als het besturen van een elektrische rolstoel verstaan. Beschikt de gebruiker over voldoende armfuncties om te remmen en te sturen of zijn aanpassingen noodzakelijk en heeft hij voldoende oriëntatievermogen en verkeersinzicht om aan het verkeer buitenshuis deel te nemen.

Als gekozen wordt voor een duwrolstoel is het essentieel na te gaan of de begeleider over voldoende kracht en uithoudingsvermogen beschikt om de rolstoelgebruiker voort te duwen, ook over langere afstanden. Verder is het zaak na te gaan of het gebruiksgebied geschikt is om een rolstoel te duwen. In een heuvelachtig gebied is het voortduwen van een rolstoel een zware opgave. Bij het aanmeten van de rolstoel moet tenslotte rekening gehouden worden met de lengte van de begeleider in verband met de hoogte van de duwhandvaten.

d. de zithouding

Mensen die het grootste deel van de dag in een rolstoel doorbrengen hebben belang bij een goede actieve dan wel passieve zithouding en een rust/slaaphouding.

De diverse onderdelen van een rolstoel die het lichaam raken, moeten dan ook in afmeting goed aansluiten op de lichaamsmaten van de gebruiker. Rolstoelen met een inadequate zitting kunnen (op termijn) tot een scala aan gezondheidsproblemen leiden, zoals vergroeiingen en decubitus (doorzitten), en tot onnodig hoge kosten in de gezondheidszorg. Behalve diverse soorten zit- en rugkussens, al dan niet van anti-decubitusmateriaal, zijn er ook speciale zitorthesen (op maat gemaakte zitschalen) voor ondersteuningsvragers die niet in staat zijn zonder hulpmiddelen rechtop te zitten. Om een goede, dynamische zithouding te bevorderen en de druk op het lichaam te ontlasten zijn er verder verstelbare of kantelbare zittingen verkrijgbaar.

De benodigde zithouding is niet alleen afhankelijk van de handicap/ functionele beperking, maar ook van de activiteiten die vanuit de rolstoel worden ondernomen. De rolstoel moet dan ook vaak een multifunctioneel karakter hebben. De gebruiker moet immers vanuit zijn rolstoelen zichzelf kunnen verzorgen, zich kunnen ontspannen, het huishouden kunnen doen en allerlei andere dagelijkse activiteiten kunnen verrichten. Voor zelfverzorging is het bijvoorbeeld nodig dat de gebruiker eenvoudig transfers kan maken van de rolstoel naar het bed, de douche of het toilet.

e. de meeneembaarheid

Als de gebruiker de rolstoel eenvoudig moet kunnen transporteren, is het van belang dat de rolstoel door de gebruiker eenvoudig ineengeklapt, opgevouwen of gedemonteerd kan worden. Op die manier kan de rolstoel meegenomen worden in een kofferbak of achter de bestuurdersstoel.

f. antropometrische gegevens

Om een goed passende rolstoel te verstrekken, moet de rolstoel letterlijk aangemeten worden aan de lichaamsmaten van de gebruiker (antropometrische gegevens). Dit aanmeten is niet alleen voor het zitcomfort van belang, maar ook voor een optimaal gebruik van de rolstoel. Een voorbeeld ter illustratie: voor gebruik in huis is het wenselijk dat de rolstoel zo smal en laag mogelijk is. Hierdoor is immers de draaicirkel relatief klein en maken de armleuningen minder kans tegen tafelbladen te stoten. Maatgevend voor de rolstoelzithoogte is de onderbeenlengte en de benodigde minimale vrije ruimte onder de voetplaat van de rolstoel. De onderbeenlengte varieert per persoon en dus varieert ook de zithoogte per persoon. Door de zithoogte per persoon te meten kan de rolstoel passend gemaakt worden en zo laag mogelijk gehouden worden.

Kwaliteitsbeleid

Op basis van bovenstaande factoren kan een programma van eisen worden opgesteld waaraan de rolstoel moet voldoen om een adequate voorziening te zijn voor de betreffende gebruiker. Aan de hand van dit programma van eisen moet het meest adequaat goedkoopste type rolstoel aangeschaft worden.

4.4 Aanpassingen aan rolstoelen

4.4.1 Standaard en specifieke aanpassingen

Aanpassingen aan rolstoelen betreffen

- a. zit-, rug- en ondersteuningsdelen
- b. rijgedeelte: frame, aandrijving wielen en eventueel motoren
- c. bediening en/of besturing.

4.4.1.1 Zitorthesen en anti-decubituskussens

Zitorthesen worden aangebracht ter correcties van de zithouding. Anti-decubituskussens worden regelmatig toegepast bij rolstoelen om doorzitten te voorkomen.

Ingevolge de Regeling hulpmiddelen AWBZ, die per 1 januari 1994 van kracht is geworden, vallen op maat gemaakte orthesen en anti-decubituskussens, voorzover deze voorzieningen een onderdeel van een rolstoel of kinderduwwandelwagen uitmaken, niet onder de Regeling hulpmiddelen AWBZ, en komen derhalve niet voor vergoeding via deze Regeling in aanmerking.

- Als de toepassing van een vaste zitorthese in een rolstoel nodig is om de rolstoel tot een compenserende voorziening te maken, wordt deze orthese aangemerkt als noodzakelijke aanpassing van de rolstoel en zodoende te behoren tot de te verstrekken voorziening.
- Als de ondersteuningsvrager voor het dagelijks zitten in hoge mate is aangewezen op de rolstoel, wordt een antidecubitus- kussens aangemerkt als noodzakelijke aanpassing van de rolstoel en zodoende te behoren tot de te verstrekken voorziening.

- Als de ondersteuningsvrager voor het dagelijks zitten niet is aangewezen op de rolstoel, wordt voor een anti-decubituskussen een voorliggende voorziening aanwezig geacht in de Regeling hulpmiddelen AWBZ.

4.4.2 Accessoires

De compensatieplicht van de gemeenten op basis van de Wmo strekt zich niet uit tot de verstrekking van accessoires. Accessoires zijn extra's die, in tegenstelling tot aanpassingen, niet noodzakelijk zijn om de rolstoel een adequate voorziening te laten zijn. Er is dan ook in het algemeen geen reden deze accessoires te vergoeden.

Tot accessoires worden gerekend middelen als een bandenpomp, regenpakken, bagagetas of boodschappennet dat aan de rolstoel bevestigd kan worden, been- en voetenzak, winterbekleding, rolstoelvast-tapijt, en overtrekhoezen om de rolstoel tegen neerslag te beschermen. Ondersteuningsvragers met bijvoorbeeld een beperkte inspanningstolerantie en mobiliteit moeten in staat geacht worden zich te kleden, naar gelang vereist wordt door de weersomstandigheden. De verordening kent geen vergoedingen voor accessoires, aangezien deze de rolstoel op zich niet adequater maken. Ten aanzien van kleding (bijvoorbeeld regenpakken), kan gesteld worden dat deze algemeen gebruikelijk zijn en derhalve niet voor verstrekking in aanmerking komen.

4.5 Perifere kosten

4.5.1 Oplaadkosten

De accu's van elektrische rolstoelen moeten regelmatig opgeladen worden. Deze kosten worden niet tot de rolstoelverstrekking gerekend. Als de ondersteuningsvrager de meerkosten niet kan betalen, kan een beroep worden gedaan op bijzondere bijstand.

4.5.2. Verzekering, onderhoud en reparatie

Wanneer een rolstoel in natura en dus in bruikleen wordt verstrekt, is de verstrekking altijd inclusief kosten van onderhoud, reparatie en verzekering.

Bij een persoonsgebonden budget voor een rolstoel wordt de voorziening eigendom van de ondersteuningsvrager en is dat exclusief kosten van onderhoud, reparatie en verzekering. Hiervoor kan jaarlijks apart een persoonsgebonden budget worden verstrekt.

De financiële tegemoetkoming voor een sportvoorziening is inclusief de kosten van verzekering, onderhoud en reparatie.

4.6 Aanspraak op rolstoelvoorzieningen door AWBZ-bewoners

Bewoners van AWBZ-instellingen die ingevolge artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen erkend zijn, komen slechts voor een rolstoel in aanmerking als zij vanuit de AWBZ geen rolstoel krijgen. Hiervan zal sprake zijn als artikel 15 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ van toepassing is.

Artikel 15 Bza luidt:

“1. Voor zover gepaard gaande met verblijf in dezelfde instelling, omvat de zorg, bedoeld in de artikelen 8, 13 en 14, tevens:

- a. geneeskundige zorg van algemeen medische aard, niet zijnde paramedische zorg;
- b. farmaceutische zorg;
- c. hulpmiddelen, noodzakelijk in verband met de in de instelling gegeven zorg;
- d. tandheelkundige zorg;
- e. kleding, verband houdende met het karakter en de doelstelling van de instelling;
- f. het individueel gebruik van een rolstoel.

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, aanhef, omvat niet het verkrijgen van onderwijs, kleedgeld en zakgeld.”

En de zorg als bedoeld in de artikelen 8, 13 en 14 bestaat uit: de functie behandeling, ziekenhuiszorg en revalidatiezorg.

Dat betekent dat de combinatie verblijf en behandeling, ontvangen in dezelfde instelling, het verblijf in een ziekenhuis en het verblijf in een revalidatiecentrum redenen zijn om een rolstoel uit de AWBZ te ontvangen. Wie in een ziekenhuis of revalidatiecentrum bezig is terug te gaan naar huis zal uiteraard een rolstoel aanvragen in het kader van de Wmo.

Bij ontslag uit een AWBZ-instelling neemt de gemeente de rolstoel alleen over als die individueel aangepast is. De rolstoel dient in goede staat te zijn en de leverancier dient akkoord te zijn met het overnemen van het onderhoudscontract.

De overnameprijs wordt berekend aan de hand van de afschrijvingstabel van de leverancier.

Bij verhuizing naar een AWBZ-instelling kan de betreffende instelling de Wmo-rolstoel overnemen indien deze individueel aangepast is.

4.7 Verhuizing van of naar een andere gemeente

Bij verhuizing uit een andere gemeente neemt de gemeente de rolstoel alleen over als die individueel aangepast is. De rolstoel dient in goede staat te zijn en de leverancier dient akkoord te zijn met het overnemen van het onderhoudscontract.

De overnameprijs wordt berekend aan de hand van de afschrijvingstabel van de leverancier.

Bij verhuizing naar een andere gemeente kan de gemeente waar de ondersteuningsvrager naartoe verhuisd is de Wmo-rolstoel over te nemen, indien deze individueel aangepast is. De overnameprijs wordt dan berekend aan de hand van de afschrijvingstabel van de Gemeente Haarlemmermeer

5. Vervoersvoorzieningen

5.1 Inleiding

Vervoersvoorzieningen maken het lokaal verplaatsen om de woningen en het lokaal verplaatsen mogelijk. Bovendien kan een vervoersvoorziening bijdragen aan het ontmoeten van medemensen en het leggen van sociale contacten. De ondersteuningsvrager kan voor een vervoersvoorziening in aanmerking komen als aantoonbare beperkingen of problemen als gevolg van ziekte of gebrek deze voorziening noodzakelijk maken.

5.2 Algemene uitgangspunten bij vervoersvoorzieningen

Inmiddels is uit jurisprudentie gebleken dat een collectief systeem voor het sociale vervoer van alledag als adequaat beschouwd wordt. Er is dan ook geen noodzaak voor een aanvullende voorziening tenzij er zodanige beperkingen zijn dat het gebruik van het collectieve systeem niet mogelijk is om ondersteuningsvrager in zijn of haar beperkingen te compenseren.

T.a.v. collectief vervoer zijn op grond van jurisprudentie de volgende standpunten ingenomen:

- een vervoersvoorziening is bedoeld om zich lokaal te verplaatsen en sociale contacten te onderhouden.
- de aanwezigheid van bovenregionale contacten die voor de ondersteuningsvrager belangrijk zijn, op zichzelf geen of uitsluitend in bijzondere situaties een beslissende betekenis toegekend wordt.
- het onderling regelen van gezamenlijk vervoer naar sport- en hobbyclubs kan als algemeen gebruikelijk worden beschouwd
- bij vervoer naar vrijwilligerswerkzaamheden, is de betreffende organisatie de eerst aangewezen om de vrijwilliger in staat te stellen tot zijn of haar werk te komen.

5.3 Primaat van collectief aanvullend vervoer

Uitgaande van de mogelijkheid tot een meer collectieve invulling, is in de verordening gekozen voor het primaat van collectief aanvullend vervoer. Met dit primaat komt een persoon die ten gevolge van ziekte of gebrek het openbaar vervoer niet kan bereiken of geen gebruik kan maken van het openbaar vervoer allereerst – als dit medisch mogelijk is – in aanmerking voor collectief vervoer.

De uitdrukking 'het openbaar vervoer niet kunnen bereiken of geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer' wordt door de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep geoperationaliseerd middels het loopafstandcriterium "maximale loopafstand 800 meter". Kan men geen 800 meter zelfstandig, al dan niet met hulpmiddelen en in een redelijk tempo, afleggen dan wordt men verondersteld het openbaar vervoer niet te kunnen bereiken. Kan men dat wel, maar is het onmogelijk in het openbaar vervoer te komen, dan ook komt men voor vervoersvoorzieningen in aanmerking.

Er ligt overigens geen letterlijke relatie met het openbaar vervoer. Het opheffen van een buslijn, waardoor een halte op grote(re) afstand komt te liggen, is geen aanleiding een vervoersvoorziening te verstrekken. De ernst van de beperking is het uitgangspunt bij het verstrekken van een vervoersvoorziening. Als nog gefietst kan worden over grotere afstanden moet hier ook rekening mee worden gehouden. Komt men voor een vervoersvoorziening in aanmerking, dan zijn er twee terreinen waarop vervoer mogelijk is. Het eerste terrein is het vervoer op de korte afstand in de woonomgeving, het "loop-" en "fietsvervoer".

Het tweede terrein is op wat langere afstand, de afstand waarvoor niet-ondersteuningsvragers het openbaar vervoer zouden kunnen nemen.

Als op beide terreinen problemen bestaan moet op beide terreinen bekeken worden welke oplossingen noodzakelijk zijn. Alleen bij personen met een zeer beperkte loopafstand (dat is een loopafstand tot maximaal 100 meter) moet ingevolge de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep op beide terreinen een oplossing worden geboden. Dit wil niet zeggen dat dit niet hoeft bij mensen met een grotere loopafstand, maar tot 100 meter is het dwingend voorgeschreven.

Wie problemen heeft op de afstanden gelijklopend met het loopafstandcriterium voor het openbaar vervoer, komt op basis van de verordening in aanmerking voor aanvullend collectief vervoer als dit medisch gezien adequaat is. Dat zal het in zeer veel gevallen zijn: uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep blijkt dat alleen bij onbeheersbare incontinentie (hetgeen zelden voorkomt) of bij ernstige gedragsproblemen of in andere bijzondere situaties collectief vervoer niet adequaat geacht moet worden. In bijna alle andere situaties is collectief vervoer de eerste voorziening die in aanmerking komt voor verstrekking.

De Tweede Kamer heeft op 29 maart 2006 tijdens een Algemeen Overleg over het bovenregionaal vervoer Valys uitgesproken dat bij aanwezigheid van collectief vervoer geen persoonsgebonden budget hoeft te worden verstrekt, aangezien het niet de bedoeling is het collectief vervoer in gevaar te brengen.

5.4 Doel van het vervoer: in beginsel alleen sociaal vervoer in de eigen woon – of leefomgeving.

Het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving

De compensatieplicht voor vervoer is in beginsel gericht op het sociaal vervoer, ook wel “vervoer in het kader van het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving” genoemd. Het gaat in de Wmo in beginsel om verplaatsingen die de gemiddelde Nederlander in zijn/haar eigen woonomgeving maakt, zoals vervoer om boodschappen te doen, vrienden en familie te bezoeken, vervoer naar clubs en sociaal-culturele instellingen. Artikel 5.3 lid 1 en 2 van de verordening bepaalt hierover:

“ Bij de te verstrekken vervoersvoorziening wordt ten aanzien van de vervoersbehoefte uitsluitend rekening gehouden met de verplaatsingen in de directe woon- en leefomgeving in het kader van het leven van alledag, tenzij zich een uitzonderingssituatie voordoet waarbij het gaat om een bovenregionaal contact, dat uitsluitend door de aanvrager zelf bezocht kan worden, terwijl het bezoek voor de aanvrager noodzakelijk is om dreigende vereenzaming te voorkomen.”

De directe woon- en leefomgeving kan het beste beschreven worden in te bereiken bestemmingen.

Voorzieningen die worden aangevraagd om zich buiten de eigen leefomgeving te kunnen verplaatsen of om voorzieningen mee te nemen, zoals aanhangers en oprijplaten voor het meenemen van scootermobielen of een meeneembare scootermobiel, vallen dan ook niet onder de compensatieplicht. Het gemeentebestuur draagt zorg voor de verlening van vervoersvoorzieningen ten behoeve van de deelneming aan het maatschappelijk verkeer van in de gemeente woonachtige ondersteuningsvragers. Wat mensen normaal gesproken - van dag tot dag plegen te doen - wanneer het gaat om zichzelf (buitenshuis) te verplaatsen moet derhalve uitgangspunt zijn bij de beoordeling van aanvragen voor vervoersvoorzieningen. Als hierbij beperkingen worden ondervonden moeten deze beperkingen zoveel mogelijk worden gecompenseerd.

Vervoer in verband met recreatie

Een vervoersvoorziening die wordt aangevraagd met het oog op recreatie en ontspanning, wordt niet in het kader van de Wmo verstrekt. Als recreatieve verplaatsingen deel uitmaken van het dagelijkse patroon van het leven van alledag, kan hiermee bij de indicatie wel rekening worden gehouden. Onder de WVG is een uitgebreide jurisprudentie ontstaan over het doel van het vervoer. Deze jurisprudentie behoudt zijn betekenis onder de Wmo en fungeert dan ook als kader voor de Wmo-compensatieplicht.

Vervoer in verband met werk en scholing

Vervoersvoorzieningen die voor vervoer naar en van het werk en scholing verstrekt worden vallen niet onder de Wmo. Voor mensen die in dienstbetrekking werken en mogelijk voor zelfstandigen alsmede voor vervoer in verband met onderwijs, zijn er voorliggende voorzieningen, zoals het leerlingenvervoer die op grond van de onderwijswetgeving wordt verstrekt en voorzieningen die via het UWV worden verstrekt, de voormalige Wet-Rea-voorzieningen die zijn overgeheveld naar WAO/WIA, Wajong, Waz en ZW. Werknemers die werkzaam zijn in de sociale werkvoorzieningen (Wsw) kunnen voor woon-werkverkeer op basis van de CAO-Wsw een beroep doen op hun werkgever.

De regeling is: wanneer een ondersteuningsvrager t.b.v. zijn werk (of scholing) een voorziening voor het verplaatsen wordt verstrekt, moet de bedrijfsvereniging eveneens een voorziening treffen om het zich verplaatsen in het kader van de vrije tijd mogelijk te maken.

Vervoer in verband met vrijwilligerswerk

Ook (extra) vervoersbehoeften in verband met vrijwilligerswerk is geen aanleiding voor verstrekking van vervoersvoorzieningen, zo heeft de Centrale Raad van Beroep bepaald. De Centrale Raad gaat er van uit dat vervoerskosten betaald kunnen worden door de organisatie waarvoor het vrijwilligerswerk verricht wordt.

Vervoer in verband met therapie, dagbehandeling/dagopvang of bezoek aan medische behandelaars

Vervoer van en naar medische behandelaars valt in principe onder de Wmo. Het is te beschouwen als vervoer in het kader van het leven van alledag. Wel zijn er voor bepaalde situaties voorliggende voorzieningen, zoals de Regeling Zorgverzekering. Recente jurisprudentie geeft aan dat er bij de indicatiestelling wel met dergelijke reisdoelen rekening gehouden moet worden. Daarbij dient wel een onderscheid gemaakt te worden tussen gezondheidsgerelateerd en welzijnsgerelateerd bezoek aan (para)medici. Voor zover gezondheidsgerelateerd bezoek niet onder de Regeling Zorgverzekering valt, wordt daar met de indicatiestelling rekening gehouden. Welzijnsgerelateerd bezoek kan daar ook bij betrokken worden. Het vervoer naar bijvoorbeeld dagopvang of dagverzorging valt in principe niet onder de Wmocompensatieplicht. Deze bestemmingen zijn niet te vatten onder de verplaatsingen die mensen – in de regel - van dag tot dag plegen te ondernemen, hoewel er op basis van jurisprudentie spaarzaam uitzonderingen worden gemaakt. Een duidelijke lijn is nog niet te ontdekken, omdat het in die uitspraken om uitzonderlijke gevallen ging. Aanvragen voor vervoersvoorzieningen met dit doel zullen daarom kritisch moeten worden beoordeeld. Medische noodzaak, het al dan niet (overwegend) therapeutische karakter van de dagopvang en de erkenning/financiering van de dagopvang op basis van de AWBZ spelen volgens de jurisprudentie een rol. Heeft de dagopvang een overwegend therapeutisch karakter, of wordt die erkend of gefinancierd in AWBZ-kader, dan is er aanleiding om het vervoer in verband daarmee niet te beschouwen als vervoer in het kader van het leven van alledag.

Vervoer van een gezin

Zeker als de ondersteuningsvrager deel uitmaakt van een gezinssituatie kan de vraag zich voordoen of ook de andere gezinsleden met het goedkope collectief aanvullend vervoer mee mogen reizen. Zou dit niet toegestaan zijn, dan zou de vreemde situatie kunnen ontstaan dat de ondersteuningsvrager (en eventueel één begeleider) met het collectief aanvullend vervoer reist, en de rest van het gezin met het reguliere openbaar vervoer. Om deze reden is erin voorzien, dat in principe het hele gezin tegen het gereduceerde tarief zich met het collectieve vervoer kan verplaatsen. Het aantal personen moet bij de ritaanmelding dan wel gemeld worden.

Vervoer van kinderen

In veel gevallen is in een gezin een auto aanwezig, juist met het oog op het vervoer van een ondersteuningbehoevend kind. Met name van jonge ondersteuningbehoevende kinderen kan niet verwacht worden dat deze zich zelfstandig verplaatsen. Collectief aanvullend vervoer kan een adequate voorziening bieden.

In een gezinssituatie, waar geen auto aanwezig is of het ondersteuning behoevende kind niet met een auto vervoerd kan worden, zal men doorgaans zijn aangewezen op fiets en/of openbaar vervoer. In die situatie is men voor het vervoer van een ondersteuningbehoevend kind aangewezen op collectief vervoer.

Vervoer voor AWBZ-instellingsbewoners

Onder de Wmo is het wettelijk onderscheid tussen AWBZ-bewoners en overige Wmo-doelgroepbewoners van de gemeente komen te vervallen.

Dat houdt overigens niet in dat er op gelijke wijze geoordeeld wordt ten aanzien van de vervoersbehoefte van AWBZ-bewoners. AWBZ-bewoners zullen in de regel een lagere vervoersbehoefte hebben dan zelfstandig wonende, omdat zij bijvoorbeeld niet of in mindere mate boodschappen hoeven te doen. Soms wonen ondersteuningsvragers in een complex waarin voorzieningen, zoals een winkel, kapper, recreatieruimte voor diverse sociale activiteiten, zijn ondergebracht of in de dichte nabijheid zijn gerealiseerd. Te denken valt met name aan verzorgingshuizen eventueel met aanleunwoningen erbij, verpleeghuizen en andere AWBZ-instellingen. Bovendien geldt dat een aantal 'bestemmingen in het kader van het leven van alledag' vervallen, omdat

daarin op andere wijze wordt voorzien. Bewoners van intramurale instellingen hoeven bijvoorbeeld minder vaak boodschappen te doen, omdat de instellingen de maaltijden bereidt. Ook sommige gezamenlijke sociale activiteiten waarvoor vervoer nodig is, worden vanuit de AWBZ-instelling georganiseerd, inclusief vervoer. Met deze verminderde vervoersbehoefte wordt bij de beoordeling van aanvragen voor vervoersvoorzieningen dan ook rekening gehouden.

Vervoer onder begeleiding

Voor ondersteuningsvragers die aangewezen zijn op begeleiding lijkt het niet redelijk voor deze begeleider een commercieel tarief te vragen. De begeleider kan, mits geïndiceerd, gratis met de ondersteuningsvrager meereizen. Criterium voor de noodzakelijkheid van begeleiding zal de aard van de beperking zijn. Er blijft dan nog een probleem bestaan voor ondersteuningsvragers die begeleiding nodig hebben, wanneer zij weggebracht of opgehaald moeten worden. De begeleider zal dan steeds één reis alleen en derhalve als betalend passagier af moeten leggen.

- In de situatie dat de begeleider zeer regelmatig nog kosten moet maken (bijvoorbeeld omdat hij na het wegbrengen van belanghebbende, alleen weer teruggaat of hem alleen gaat ophalen) kan een tegemoetkoming worden verstrekt in de kosten van vervoer van de begeleider. Hierbij wordt rekening gehouden met maatwerk.

- Voor deze voorziening is de inkomensgrens niet van toepassing.

Bovenstaande uitgangspunten dienen om te bepalen of er sprake is van een zodanige vervoersbehoefte dat een ondersteuningsvrager in aanmerking komt voor een vervoersvoorziening en dan met name de in artikel 5.1. eerste lid, sub a van de verordening genoemde collectieve vervoersvoorziening. Wanneer er tussen de gemeente en de aanbieder van het collectieve vervoerssysteem afspraken gemaakt zijn over het gebruik van de collectieve vervoersvoorziening die verder reiken dan de afwegingscriteria voor het vaststellen van de vervoersbehoefte, kan een ondersteuningsvrager, eenmaal in aanmerking gebracht voor een collectieve vervoersvoorziening, gebruik maken van die aanvullende faciliteiten.

5.5 Individuele vervoersvoorzieningen

5.5.1. Een ander verplaatsingsmiddel

Er is een aantal andere verplaatsingsmiddelen dat nodig kan zijn, al dan niet in combinatie met een collectief systeem of een financiële tegemoetkoming voor het gebruik van een voertuig. Met name voor verplaatsingen in de directe omgeving van de woning kan het gewenst zijn een middel te hebben om die verplaatsingen te maken. Het doen van een boodschap op 500 meter is geen reden om een taxi te bellen, die wellicht een veelvoud van die 500 meter af moet leggen om de ondersteuningsvrager te vervoeren.

a. Een scootermobiel

Aandacht moet ook besteed worden aan de mogelijkheid dat een ondersteuningsvrager meer nodig heeft dan alleen het collectief aanvullend vervoer. Met name voor de verplaatsingen in de directe omgeving van de woning kan het gewenst zijn een middel te hebben om die verplaatsingen te maken. In zo'n situatie moet bekeken worden of de ondersteuningsvrager, ter aanvulling, een dergelijk verplaatsingsmiddel nodig heeft. Met name voor ondersteuningsvragers met een goede zitbalans die moeilijk ter been zijn, is de scootermobiel een aantrekkelijke vervoersvoorziening voor de korte afstand (1 tot 5 kilometer). Een scootermobiel wordt geïndiceerd als er een substantiële vervoersbehoefte is in de directe omgeving van de woning (zie ook paragraaf 5.3). Dat is wanneer de ondersteuningsvrager bijvoorbeeld binnen een straal van 1 tot 2 kilometer met een scootermobiel zelf boodschappen kan doen, familie kan bezoeken en andere vormen van vrijetijdsbesteding beschikbaar heeft. Op basis van deze vervoersbehoefte kan tot verstrekking van een scootermobiel worden overgegaan, die dan ook desgewenst kan voorzien in een vervoersbehoefte die verder reikt.

Ook voor een scootermobiel geldt dat de verordening geen vergoedingen kent voor accessoires, aangezien deze de scootermobiel op zich niet adequater maken (zie ook paragraaf 4.3.2).

Een schootskleed wordt daarbij echter niet beschouwd als een accessoire, maar als een onderdeel van de scootermobiel en komt dus wel voor vergoeding in aanmerking.

Bij het toekennen van een scootermobiel zal altijd een programma van eisen aanwezig zijn. Om die reden is ervoor gekozen in deze beleidsregels niet uitgebreid in te gaan op de selectiecriteria van een scootermobiel. Belangrijk is dat de ondersteuningsvrager voldoende rijvaardigheden heeft om met een scootermobiel te kunnen rijden. Voordat een scootermobiel wordt toegekend zal de ondersteuningsvrager rijlessen moeten volgen. Maximaal 5 lessen worden door de gemeente vergoed.

De rijlessen moeten gevolgd worden bij de leverancier waarmee de gemeente afspraken heeft gemaakt. De leverancier beoordeelt of de ondersteuningsvrager rijvaardig genoeg is om met een scootermobiel te rijden. In plaats van een scootermobiel kan ook een gesloten buitenwagen worden verstrekt als de ondersteuningsvrager om medische redenen niet in de buitenlucht kan vertoeven.

Als de ondersteuningsvrager niet in staat is zelfstandig transfer te maken vanuit de rolstoel naar een scootermobiel kan een rolstoelscooter worden verstrekt, voor zover er sprake zal zijn van regelmatig gebruik, hetgeen vooraf zal worden bepaald. Voorwaarden zijn dan tevens dat de ondersteuningsvrager volledig rolstoelgebonden is en niet in staat is tot het gebruik van een handbike.

b. Rijwielen in bijzondere uitvoering

Het meest gebruikelijke verplaatsingsmiddel is de fiets. De fiets is een zodanig normaal vervoermiddel, dat de fiets als algemeen gebruikelijk beschouwd kan worden. Om deze reden zal een fiets nooit voor verstrekking in aanmerking kunnen komen. Dit geldt evenzeer voor de bromfiets. Deze redenering gaat niet op voor bijzondere fietsen. Te denken valt daarbij aan een driewiel-fiets, een duo-fiets of een loopfiets. Deze fietsen worden speciaal gebruikt door ondersteuningsvragers met een beperking die het gebruik van een normale fiets gevaarlijk of onmogelijk maken. Driewiel-fietsen, duofietsen, fietsen met verlengd frame en fietsen met trapondersteuning of hulpmotor worden samengevat in de aanduiding 'rijwielen in bijzondere uitvoering'.

- Een rijwiel in bijzondere uitvoering wordt geïndiceerd voor degenen voor wie fietsvervoer een adequate voorziening is en voor de verplaatsingen op korte afstand hierop is aangewezen. Leeftijd hoeft daarbij niet van belang te zijn. Bij kinderen moet er voor verstrekking wel sprake moet zijn van enige verplaatsingsbehoefte. Wanneer er louter sprake is van een speeldoel kan die niet worden verstrekt. Een normaal (kinder)driewiel-fietsje kan als algemeen gebruikelijk worden beschouwd.
- Een duo-fiets, of als het fietsen op een duo-fiets niet meer mogelijk is, een side-by-side fiets wordt verstrekt als een kind niet in staat is om naast een ouder te fietsen
- De voorziening fiets met trapondersteuning wordt verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming, waarvan de hoogte in het besluit is opgenomen.

5.5.2. Een financiële tegemoetkoming voor het gebruik van een taxi of eigen auto

Wanneer een ondersteuningsvrager om medische redenen geen gebruik kan maken van het collectieve systeem, kan allereerst gekeken worden in hoeverre een financiële tegemoetkoming voor het gebruik van taxi of eigen auto een oplossing biedt.

Het zal voor kunnen komen dat een ondersteuningsvrager aangeeft een extreem verplaatsingspatroon te hebben. Wanneer dit het gevolg is van de wens van ondersteuningsvrager veel te reizen geeft dit geen aanleiding om een hoger bedrag toe te kennen. Relevant in het kader van de Wmo-compensatieplicht is niet het patroon dat men wil hebben, maar het patroon dat noodzakelijk is voor de normale contacten voor het dagelijkse bestaan.

5.5.3 Autoaanpassingen

In de rangorde van vervoersvoorzieningen vallen de autoaanpassingen op de laatste plaats.

Autoaanpassingen zijn er op gericht het gebruik van een auto voor de ondersteuningsvrager mogelijk te maken voor die ondersteuningsvragers die op de auto aangewezen zijn voor het vervoer buitenshuis. Bij de verstrekking van autoaanpassingen is dan primair de vraag aan de orde of het mogelijk maken van het gebruik van de auto een goedkopere oplossing is dan de verlening van andere adequate vervoersvoorzieningen. De beantwoording van die vraag is in ieder geval afhankelijk van

- a. de aard van de beperkingen;
- b. de aanwezigheid van een collectief vervoerssysteem en het bereik daarvan;
- c. de inkomenspositie van de ondersteuningsvrager.

Verder is van belang wat de technische staat van de auto is en of die nog een behoorlijke gebruiksduur heeft in relatie tot de kosten van de aanpassing. In principe mag een auto daarbij niet ouder zijn dan drie jaar.

Bij auto's die ouder zijn dan drie jaar maar in technisch goede staat zijn en nog een behoorlijke gebruiksduur hebben in relatie tot de prijs van de aanpassingen, kan een persoonsgebonden budget voor een aanpassing worden verstrekt.

a. De aard van de beperkingen

Pas als de ondersteuningsvrager gezien de aard van zijn beperking noch van collectief aanvullend vervoer, noch van een taxi gebruik kan maken en zich wel in een eigen auto kan verplaatsen, dan

kunnen aanpassingen noodzakelijk zijn. De groep ondersteuningsvragers voor wie het gebruik van een collectief systeem of een taxi absoluut ontoegankelijk is, zal echter een zeer beperkte omvang hebben.

b. De aanwezigheid van collectief aanvullend vervoer en het bereik daarvan

Als het gebruik van collectief aanvullend vervoer als adequate voorziening voor ondersteuningsvragers zonder auto wordt gezien, geldt dit ook voor ondersteuningsvragers die wel in het bezit van een auto zijn.

c. Inkomenspositie van de ondersteuningsvrager

Boven de inkomensgrens zal de ondersteuningsvrager vaak een eigen auto hebben. In die situatie doet de vraag zich voor of de gemeente aan de ondersteuningsvrager boven de inkomensgrens een vervoersvoorziening zoals een autoaanpassing wil verstrekken. Voor deze benadering pleit dat een autoaanpassing, evenals rolstoelen, niet algemeen gebruikelijk is en dus ook boven de inkomensgrens voor verstrekking in aanmerking komt.

Soorten autoaanpassingen

Een onderscheid wordt gemaakt tussen autofaciliteiten en specifieke autoaanpassingen.

Autofaciliteiten zijn niet-specifiek voor ondersteuningsvragers ontwikkelde voorzieningen, die ook door nietondersteuningsvragers worden aangeschaft. Specifieke autoaanpassingen zijn specifiek voor ondersteuningsvragers ontwikkelde voorzieningen.

Faciliteiten

Autofaciliteiten zijn op dit moment soms al standaard in auto's ingebouwd en hebben een algemeen gebruikelijk karakter.

Als dit het geval is, zal van vergoeding geen sprake kunnen zijn: men moet de juiste auto kiezen.

• De volgende faciliteiten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

- automatische transmissie
- elektrische ruitenwisser en sproeier achter
- driepuntsgordels
- hoofdsteunen
- lendensteun voorstoel verstelbaar
- kunststoffen bekleding
- buitenspiegel van binnenuit verstelbaar
- elektrisch bediende portierruiten
- neerklapbare of inklapbare achterbank (in verband met meenemen rolstoel)
- uitneembare hoedenplank (in verband met meenemen rolstoel)
- derde of vijfde deur (grote achterdeur in verband met meenemen rolstoel)
- warmtewerend glas
- achterrautverwarming
- airconditioning.
- verstelbare stuurwielen
- verstelbare voorstoelen
- stoffen bekleding van stoelen
- handgrepen bij de passagiersplaats voorin
- comfort rembekrachtiging
- gelaagde voorruit
- interval op de voor- en achterrautwisser

De speciale autostoel

Het gegeven dat er vele voorzieningen zijn die al dan niet in combinatie adequaat geacht mogen worden om de mobiliteitsproblemen van ondersteuningsvragers op te lossen, betekent dat het gebruik van eigen auto, of de aanpassing daarvan, slechts het sluitstuk van de vervoersvoorzieningen in het kader van het gemeentelijk verstrekkingenbeleid is. Het verstrekken van een autostoel zal als gevolg daarvan een weinig verstrekte voorziening zijn in het kader van de Wmo.

Mocht er aanleiding toe bestaan toch een autostoel te verstrekken, dan kan men met het volgende rekening houden. De gebruiksduur van een speciale autostoel kan gesteld worden op 300.000 tot 400.000 kilometer. Omdat een speciale autostoel met verwisseling van het frame gemakkelijk van de ene auto in de andere auto overgezet kan worden, zou bij verplaatsing beoordeeld kunnen worden of de stoel al aan vervanging toe is. Hierdoor is een autostoel een relatief goedkope voorziening. Een speciale autostoel wordt verstrekt ongeacht de leeftijd van de ondersteuningsvrager.

Bij de verstrekking van een speciale autostoel worden het volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Het vergoeden van de kosten van het aanpassen c.q. het vervangen van de autostoel is aan de orde als zich bij relatief korte afstanden (75 à 100 km) of een relatief korte rijtijd (circa 1 uur) ernstige klachten voordoen, die een adequate zithouding noodzakelijk maken.

- Géén vergoeding kan worden verleend als:

- de aanpassing slechts een preventief karakter draagt

- de standaardstoel niet aan redelijke normen voldoet.

- De ondersteuningsvrager moet al bij de aanschaf van de auto rekening houden met het zitcomfort, vooral als de zitklachten al aanwezig zijn.

- De autostoel en het merendeel van de mogelijke voorzieningen daaraan, behoren volgens de definitie tot de categorie autofaciliteiten. Autostoelaanpassingen waarvoor geen apart beleid geldt maar die onder de faciliteitenregeling vallen zijn:

- de verstelbare lendensteunen

- de in hoogte verstelbare stoel.

- De verstelbare lendensteun kan ten aanzien van bepaalde beperkingen een adequate oplossing zijn.

Beoordeling geschiedt aan de hand van het 'faciliteitenbeleid'. Is de als faciliteit verkrijgbare verstelmogelijkheid niet voldoende dan kan verdergaande c.q. afwijkende aanpassing plaatsvinden, bijvoorbeeld met behulp van losse lendenkussens of door middel van vervanging van de aanwezige stoel door een speciale autostoel. Er is dan sprake van specifieke aanpassingen die moeten worden beoordeeld aan de hand van het beleidskader ten aanzien van autostoelaanpassingen/speciale autostoelen.

- Het kan voorkomen dat een op het oog specifieke aanpassing - zoals losse lendenkussens - wordt geadviseerd, terwijl met deze aanpassing eenzelfde effect wordt beoogd als met behulp van een (kwalitatief betere) maar als faciliteit verkrijgbare verstelling ook zou kunnen worden bereikt. In dat geval zal de voorziening toch als faciliteit moeten worden beoordeeld. In een advies met betrekking tot aanpassing van de lendensteun moet dan ook duidelijk aangegeven worden of de aanpassing moet worden beoordeeld als faciliteit of als specifieke autostoelaanpassing.

- Ten aanzien van de in de hoogte verstelbare autostoel geldt hetzelfde, met dien verstande dat de standaard verkrijgbare verstelling zelden tot nooit een functionele oplossing biedt en in de regel dus sprake zal zijn van een autostoelaanpassing.

5.5.4. Verzekering onderhoud en reparatie

Bij een bruikleenauto zijn de kosten van autoverzekering voor rekening van de gemeente. Bij een aanpassing van de auto worden de meerkosten van de autoverzekering niet vergoed.

Bij de voorzieningen die in bruikleen worden verstrekt wordt door de gemeente een onderhoudscontract met de leverancier. Ook de verzekering wordt door de gemeente afgesloten.

Bij vervoersvoorzieningen waarvoor een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, kan voor de kosten van verzekering, onderhoud en reparatie een persoonsgebonden budget verstrekt worden, waarvan de hoogte is aangegeven in het besluit en dat jaarlijks wordt uitbetaald.

5.5.5. Oplaadkosten

De accu's van elektrische vervoersvoorzieningen moeten regelmatig opgeladen worden. Deze kosten worden niet tot de verstrekking gerekend. Als de ondersteuningsvrager de meerkosten niet kan betalen, kan een beroep worden gedaan op bijzondere bijstand.

5.5.6. Heronderzoek vervoersvoorzieningen

Voor de financiële tegemoetkoming voor het gebruik van een (rolstoel-)taxi, auto of bruikleenauto geldt dat jaarlijks een heronderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid wordt gedaan.